

ΙΛΙΞΟΣ

Αν η σοφία μου δινόταν,
υπό τον όρο
να την κρατήσω
για τον εαυτό μου,
δεν θα την αποδεχόμουν

Σενέκας

**Κυκλοφόρησαν
οι νέες εκδόσεις των έργων
της ιδρύτριας της Θ.Ε.**

Έλενα Π. Μπλαβάτσκυ

**Η Φωνή της Σιγής
Το Κλειδί της Θεοσοφίας
Τα Πρώτα Βήματα στον Αποκρυφισμό**

Διατίθενται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία
και στα γραφεία της Θ.Ε. Βουκουρεστίου 25,

Τ.Τ. 106 71

Τηλ. + Fax. 210 3610961

Τηλ. 210 3620702

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντιζαταβολή

Το Κλειδί της Θεοσοφίας 18€

Η Φωνή της Σιγής 10€

Τα Πρώτα Βήματα στον Αποκρυφισμό 10€

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΧΕΙΜΑΡΑΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Βουκουρεστίου 25 Κωδ. Ταχ. 106 71, Αθήνα Αττικής, Κωδικός:4311

Τηλ. 210 36.20.702 - 210 36.10.961 Fax: 210 36.10.961

www.theosophicalsociety.gr

email(περιοδικού): ilisos@theosophicalsociety.gr

email(Εταιρείας): info@theosophicalsociety.gr

Ιδρυτής + ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ιδιοκτησία - Έκδοση: Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδι

Εκδότης - Διευθυντής: Θεόδωρος Κατσιφής

Επιμέλεια ύλης: Κρυσταλλία Ιωαννίδου, Ιφιγένεια Κασταμονίτη

Μεταφράσεις: Ιφιγένεια Κασταμονίτη

ΙΟΥΛΙΟΣ – ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ – ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2009 Τεύχος 277

Σε αυτόν που έχει υποτάξει τον εαυτό στον Εαυτό, ο εαυτός του είναι φίλος. Αλλά σε αυτόν που δεν έχει υποτάξει τις αισθήσεις στο νου, αυτός ο εαυτός είναι εχθρός. Άφησε την ψυχή σου να εργάζεται σε αρμονία με την παγκόσμια διάνοια, όπως κάνει η αναπνοή σου με τον αέρα. Όλος ο αέρας αντηχεί από την παρουσία του πνεύματος και των πνευματικών νόμων. Το πνεύμα είναι εκείνο που, κάτω από τις μυριάδες αυταπάτες της ζωής, εργάζεται σταθερά προς το σκοπό του. Σιωπηλά, αδιόρατα, ακαταμάχητα, οδηγώντας προς την θεότητα.

Ε.Π.Μπλαβάτσκν

«Βιβλίο Γενεθλίων, Κανόνων και Αξιωματών»

Η ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ιδρύθηκε στις 17 Νοεμβρίου 1875 στη Ν.Υόρκη από την Ε.Π.Μπλα-βάτσιν και τον Συντ'χη Χ.Σ. Όλζοττ. Η σημερινή έδρα της βρίσκεται στο Adyar, Madras – India. Σκοποί της είναι:

1. Ο σχηματισμός πυρήνα της Παγκόσμιας Αδελφότητας της Ανθρωπότητας, χωρίς διάκριση φυλής, πίστης, γένους, τάξης ή χρώματος.
2. Η ενθάρρυνση της συγκριτικής μελέτης των θρησκειών, της φιλοσοφίας και της επιστήμης.
3. Η έρευνα των ανεκμηνευτών νόμων της φύσης και των δυνάμεων που βρίσκονται σε λανθάνουσα κατάσταση μέσα στον άνθρωπο.

Θεοσοφία είναι το σώμα της αλήθειας που αποτελεί τη βάση όλων των θρησκειών, και του οποίου δεν μπορεί κανείς να διεκδικήσει την αποκλειστικότητα. Προσφέρει μια φιλοσοφία που κάνει τη ζωή κατανοητή και εκθέτει τη δικαιοσύνη και την αγάπη που καθοδηγούν την εξέλιξή της. Τοποθετεί τον θάνατο στη σωστή του θέση, σαν επαναληπτικό επεισόδιο σε μια ατελείωτη ζωή που ανοίγει την είσοδο σε μια πληρέστερη και λαμπρότερη ύπαρξη. Αποκαθιστά την επιστήμη του Πνεύματος στον κόσμο, διδάσκοντας ότι το Πνεύμα είναι ο αληθινός εαυτός του ανθρώπου, ενώ ο νους και το σώμα είναι οι υπηρέτες του. Φωτίζει τις Γραφές και τα δόγματα των θρησκειών και αποκαλύπτει τις κρυμμένες έννοιές τους.

Το Ελληνικό τμήμα της Θ.Ε. ιδρύθηκε αρχικά στην Κέρκυρα, το 1877, από τους κκ Όθωνα Αλεξάνδρου, Αλέξανδρο Ρομπότη, Δημήτριο Σοφοζιάη, Κόντη Γκονέμη και Πασκουάλε Μενελάου. Υπό τη σημερινή μορφή της ως «Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδι» είναι σωματείο μη κερδοσκοπικό, νομίμως αναγνωρισμένο με την υπ' αρ. 8187/1946 απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών. Εφόσον η Θ.Ε. έχει εξαπλωθεί ευρύτατα ανά τον πολιτισμένο κόσμο, και εφόσον άτομα όλων των θρησκειών έχουν γίνει μέλη της χωρίς να εγκαταλείψουν τα ιδιαίτερα δόγματά τους, τις διδασκαλίες και την πίστη τους, θεωρείται καλό να τονισθεί το γεγονός ότι δεν υπάρχει κανένα δόγμα, καμία γνώμη οποιονδήποτε που να δεσμεύει με οποιονδήποτε τρόπο, οποιονδήποτε μέλος της Θ.Ε. Η αποδοχή των τριών αντικειμενικών σκοπών της είναι ο μόνος όρος για να γίνει κανείς μέλος της.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

Σελ.

Θεόδωρος Κατσιφής: Το Συνέδριο της Σαμοθράκης.....	4
Linda Oliveira: Ας Ζήσουμε Ωφελώντας την Ανθρωπότητα	8
Αγνώστου: Λόγια του μαθητή προς τον Διδάσκαλο	17
Μαρία Χαριτάκη: Η περί του Κόσμου Θεωρία του Πυθαγόρα (Μέρος 1ον).....	19
Περί Λογικής (Αποσπάσματα)	25
Γουλιέλμος Γουίλιαμ: Η Θρησκεία των Ρωμαίων (μέρος 2ον).....	27
Κωνσταντίνος Κοντούλης: Σύγχρονη Επιστημονική Έρευνακαι Εσωτερισμός (Μέρος 1ον).....	36
Παναγιώτης Βλαχόπουλος: Ατέλειωτη Πορεία της Γνώσης.....	44
Από τις Επιστολές της Έλενας Ρέριχ: Το Κάλεσμα.....	46
Έρικα Λ.Γεωργιάδη: Η Εξέλιξη των Σκοπών της Θ.Ε	50
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΜΙΛΙΩΝ.....	61
ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ.....	63

Με χαρά πληροφορούμε τους αναγνώστες μας ότι μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα της Θεοσοφικής Εταιρείας στην διεύθυνση:

www.theosophicalsociety.gr

Η ιστοσελίδα είναι γραμμένη σε δύο γλώσσες – Ελληνικά και Αγγλικά.

Αν και βρίσκεται ακόμη υπό κατασκευή, αρκετά τμήματά της είναι ήδη

On Line. Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στη διεύθυνση

webmaster@theosophicalsociety.gr

Το Συνέδριο της Σαμοθράκης

(Ολοκληρώθηκαν επιτυχώς οι τριήμερες εργασίες του Ιου Θερινού Θεοσοφικού συνεδρίου, που έγινε στη Σαμοθράκη στις 26-28/06/09, με θέμα «Τα Καβείρια Μυστήρια» και συμμετοχή ατόμων από όλη την Ελλάδα. Τη διοργάνωση είχαν αναλάβει τα μέλη της Θεοσοφικής Στοάς «Κάβειρος», που λειτουργεί στην Αλεξανδρούπολη, υπό την αιγίδα της Θ.Ε. εν Ελλάδι.)

Ο χωρετισμός του Προέδρου της Θ.Ε. εν Ελλάδι

Αγαπητοί μας σύνεδροι,
αδελφοί και αδελφές,

Εκ μέρους της Θεοσοφικής Εταιρείας εν Ελλάδι, σας καλωσορίζω στο συνέδριο για τα Καβείρια, αυτά τα θαυμαστά Μυστήρια του ελληνικού πολιτισμού. Όπως δέχονται οι επαύοντες, αν η Ινδία γέννησε τα Μυστήρια και η Αίγυπτος ήταν το λίκνο τους, η Ελλάδα είναι σίγουρα η χώρα όπου αυτά γνώρισαν την ύψιστη ακμή τους. Διόλου τυχαίο, βέβαια!

Η επιστήμη σήμερα αρχίζει να παραδέχεται, όλο και πιο θαρραλέα, ότι στην χώρα μας

υπάρχουν πάρα πολλοί τόποι θετικών δυναμικών, υψηλών μαγνητικών, ενεργειακών πεδίων. Προϋπόθεση βασική που επιτρέπει και αναδεικνύει δράσεις και αντιδράσεις, οι οποίες σχετίζονται με ό,τι αποτελεί σημαντική συνιστώσα των Αρχαίων Μυστηρίων. Μια στενή επαφή, αν θέλετε, τρίτου τύπου με τις δυνάμεις της Μητέρας Φύσης. Ακόμη όμως πιο σπουδαίο θα θεωρήσουμε το γεγονός ότι οι αποδέκτες των Μυστηρίων, δηλαδή οι πρόγονοί μας, είχαν επιτύχει το ιδανικό πολιτιστικό περιβάλλον για την ευδοκίμησή τους. Η φιλοσοφία, η επιστήμη και οι τέχνες – γνήσια και αυτά τέκνα υψηλής διανόησης και διόρασης –, συνεργούσαν απολύτως αρμονικά σε υψηλότατα επίπεδα ακμής, ικανά να αντιμετωπίσουν επιτυχώς τις κρίσιμες ασθένειες που συνήθως καραδοκούν πίσω από και μέσα στα Μυστήρια. Δηλαδή τις προκαταλήψεις, τις δεισιδαιμονίες, τις διολισθήσεις σε πρακτικές μαγείας και ηθικής απαξίωσης του ανθρώπου, και τόσων άλλων που κατέκλυσαν τα αρχαία Μυστήρια όταν ξένοι προς την καθαρή αρχαιοελληνική αντίληψη κατάφεραν να επικρατήσουν στο χώρο τους.

Όσο καιρό βασιλεύε το ελληνικό πνεύμα, τα Μυστήρια εξέπεμπαν πλουσιοπάροχα το μεγαλείο τους, στο μέγιστο των προσδοκιών των σοφών γεννητόρων τους. Έδιναν μια ξάστερη απάντηση, την πιο κοντινή στην αλήθεια, στα αρχέγονα υπαρξιακά προβλήματα, καθώς και έναν κώδικα για ευδαίμονα βίο στα πλαίσια μιας ουσιαστικής νοηματοδότησης τους, που τόσο πολύ έχει ανάγκη το σκεπτόμενο ον και αδιάκοπα επιδιώκει στην ταντάλια πορεία του. Οι μήσεις στα Αρχαία Μυστήρια με λόγους, σιωπή και δράματα, διαπερνούσαν την επιφάνεια, διεισδύοντας στον εσώτατο πυρήνα του Δράματος της Ύπαρξης, για να αναβιάσουν τελικά την ανθρώπινη ζωή στο ταιριαστό, γι' αυτήν, επίπεδο, θέτοντας στη σωστή τους θέση ύλη, ψυχή και πνεύμα, αυτή την τριάδα δημιουργίας. Αξίες, που κατ' εξοχήν κυοφορούνταν στα Καβείρια Μυστήρια αφού, όπως υποστηρίζουν, αν τα Ελευσίνια αλληγορούσαν τον θάνατο και τις μεταφυσικές συνιστώσες του, τα Καβείρια στόχευαν στην εμφάνιση και την επίγεια πορεία της ζωής.

Υπό το πρίσμα αυτό θα μου επιτρέψετε αδελφοί μου να αναφερθώ – με αντικειμενική διαπίστωση και όχι απλά φιλοφρόνηση –, στην τριπλή προνομία που εσείς απολαμβάνετε με την τριήμερη παρουσία σας στο Συνέδριο της Σαμοθράκης, ξεφεύγοντας κατ' αρχήν από τον κόσμο των ψευδαισθήσεων, το βασίλειο των ανάξιων αξιών και των ζο-

φερών δράσεων, μιας βιωτής όπου η πιο συχνά ακουόμενη λέξη είναι η λέξη «κρίση» και τα παρώγοτά της. Με δυο λόγια, ξεφεύγοντας από τα επιφανειακά σενάρια του άκρατου εγωισμού, σε απομικό και συλλογικό επίπεδο, τα οποία διαφεντεύουν τη ζωή μας. Δραστεύοντας από όλα, μαζί με μια παρέα χρησιμοποιηθέν πνευματικών εργατών, σε ένα νησί παρθεσίας ομορφιάς, χάρις και ενέργειας. Το να μπορείς να αγγίζεις με τα δυο σου χέρια, το να γεμίζεις όλες σου τις αισθήσεις με ό,τι θυμιατίζουν σε φυσικό, ψυχικό και πνευματικό επίπεδο τα αθάνατα μνημεία της Σαμοθράκης, μνημεία που σέβεται και εκτιμά – όσο το καταφέρει – η παγκόσμια κοινότητα, όλα αυτά αποτελούν για τον καθένα σας μια ανεπανάληπτη γλυκιά εμπειρία παντοτινής ανάμνησης.

Ένα δεύτερο σημείο επιτρεπτής ευφορίας σχετίζεται με την ευκαιρία που είχατε να γεννηθείτε Ελληνίδες και Έλληνες. Να έχετε δηλαδή στο DNA σας ό,τι απαιτείται ώστε να γινώσκετε εκείνα που αναγιγνώσκετε και ακούτε από τους λόγους των ανθρώπων, από τις αρχαίες πέτρες και τα αθάνατα χρώματα που πισάτε. Τονίζω ιδιαίτερα ετούτο ως Πρόεδρος της Θ.Ε., που ναυαρχίδα των σκοπών της θέτει τη δημιουργία πυρήνα παγκόσμιας αδελφότητας και ανθρωπιάς, αδιακρίτως χωροχρησιωτικών που διαχωρίζουν σύνολα ανθρώπων. Είναι σκοπός ακριβός και ιερός. Αλλά όταν αδελφοί μου εμείς, σαν Έλληνες, προσεγγίζουμε τα αθάνατα μνημεία της προγονικής παράδοσής μας, έχει μιαν *άλλην* χάρι. Σαν Έλληνας μπορείς να εισπράξεις πιο *πολλά* από αυτούς τους χώρους. Η ελληνική ιδιότητά σου, επιτρέπει στα αθάνατα αυτά αρχαία μνημεία να σου τρανέψουν φτερά για μεγαλύτερα ύψη.

Το σημαντικότερο όμως είναι ότι καθέννας από εσάς βρίσκεται εδώ σήμερα όχι σαν τουρίστας, για να βγάλει δυο-τρεις φωτογραφίες και να τις επιδεικνύει, καθιστώντας έτι *ταύατοκους* μερικούς γνωστούς του. Αλλά καθέννας από εσάς κατέχει μια εξωτερική και εσωτερική παιδεία, σαν θεόσοφος ή θεράπων *άλλων* *αύλων* πνευματικών εργασιών, ή ακόμη και σαν *αυτός* πνευματικός εργάτης. Κατέχει δηλαδή τις προϋποθέσεις που θα του επιτρέψουν να αποκομίσει το μέγιστο δυνατό, για τον σημερινό άνθρωπο, από τα Καβείρια Μυστήρια.

Έχετε συνελώς το προνόμιο να κατανοήσετε τις ομιλίες έγκριτων ομιλητών, σε *όλο* τους το βάθος, και να διεκδικήσετε στην ουσία των προαγμάτων αξιοποιώντας και το πλούσιο οργανωσιακό περιβάλλον των ιερών χώρων που θα επισκεφθείτε. Να διαβλέψετε ότι πέραν αυ-

τών που μπορείτε να αντιληφθείτε άμεσα, υπάρχουν και «εκείνα» που οι συνήθεις αισθήσεις και ο νους δεν καταφέρνουν να κάνουν δικά τους, όσο και αν το προσπαθούν. Να εννοήσετε δηλαδή ότι σήμερα έχετε την ευκαιρία, και ας μη θεωρηθεί αυτό παραδοξολογία, να «μνηθείτε» στα Καβείρια Μυστήρια.

Ας μεταλάβετε με εμπιστοσύνη όσα δείχνουν οι έγκριτοι ομιλητές, σύγχρονοι ιεροφάντες, από το ιερό δισκοπότηρο όσων γνώσεων έχουν διασωθεί έως σήμερα, και όσων με τη σοφία τους οι ίδιοι ανέσυραν από το συλλογικό ασυνείδητο, από το απόθεμα των αιώνων που πέρασαν. Και αν ο Νόμος της Σιγής δεν μας επιτρέπει να γνωρίζουμε πολλά για τα Καβείρια, ας αρκεστούμε στα λίγα που ίσως είναι αρκετά. Αυτά που θα μπορούσαν να μην είναι άρρητα, δεν μετρούν. Ότι αξίζει είναι άρρητο, ασχέτως νόμων σιγής που γι' αυτό ακριβώς θεσπίστηκαν. Το να εκφράσεις το άρρητο, δεν το μπορείς. Και αν το επιχειρήσεις, απλώς ρίπτεις μαργαρίτας εις τους χοίρους. Τίποτε περισσότερο. Πώς να δώσεις στον άλλο να πιει τη θάλασσα με ένα ποτήρι; Όσο όμως η πνευματική παιδεία, η βαθιά εσωτερική διείσδυση αυξάνουν, και όσο η διαδικασία της κάθαρσης αρχίζει να μπαίνει σε κάποιο δρόμο, τόσο λιγότερα αρκούν για την ουσιαστική μύηση.

Μπορούν λοιπόν οι έτοιμοι από καιρό, όχι απλά για Ναρθηκοφόροι αλλά για Βάκχοι, να συλλάβουν μέσα τους, τους σπόρους που προσπαθούσαν οι τότε ιεροφάντες να σπείρουν στην καρδιά και το νου κάποιων ολίγων από τους μισυμένους. Τους σπόρους που μόνο σαν αναπτυχθούν σε φύτες, κορμούς, άνθη και καρπούς, καταφέρνουν να φθάσουν στην εντελέχειά τους. Να γεννήσουν δηλαδή αυτό που στόχεψαν οι σοφοί πατέρες τους. Την απάντηση, σαν σοφή επίγνωση, ακριβό βίωμα και πράξη, που αναδίδει το ελάχιστο μυριάκριβο μύρο μέσα από τα υπαρξιακά ανθρώπινα προβλήματα (και χρειάζονται τόνοι από αυτά), εκείνο το μύρο που θα ευωδιάζει στην υπόλοιπη ζωή του ανθρώπου, τους γύρω του και τον ίδιο.

Καλή Επιτυχία.

Με αδελφική αγάπη,

Θεόδωρος Κατσιφής

Πρόεδρος της Θεοσοφικής Εταιρείας εν Ελλάδι.

ΑΣ ΖΗΣΟΥΜΕ ΩΦΕΛΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑ

Linda Oliveira

(Στις αρχές Ιουλίου 2009, η Θ.Ε. εν Ελλάδα είχε την τιμή να φιλοξενήσει στην Αθήνα την Παγκόσμια Αντιπρόεδρο της Θ.Ε., κ Linda Oliveira με τον σύζυγό της κ. Pedro Oliveira. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής της, η κ. L.Oliveira έδωσε συνέντευξη στον εκδότη κ.Στέφανο Ελμάζη που θα δημοσιευθεί στο περιοδικό ΑΒΑΤΟΝ, τεύχος Σεπτεμβρίου 2009. Η παρακάτω ομιλία της έγινε στην Ακρόπολη, στα σκαλιά του Ηρώδειου.)

Ας ζήσουμε ωφελώντας την Ανθρωπότητα: Τα αθάνατα αυτά λόγια αναγράφονται σε ένα υπέροχο μικρό δώρο της Μαντάμ Μπλάβατσκυ στον κόσμο, το βιβλίο «Η Φωνή της Σιγής». Αναμφίβολα, αφότου το βιβλίο κυκλοφόρησε, έχουν τυπωθεί ανεξίτηλα στις καρδιές των πολλών οι λέξεις: «Ζω», «Ωφελώ», «Ανθρωπότητα».

Προτού εξερευνήσουμε τη φράση, ας σταθούμε ένα λεπτό και ας εξετάσουμε τα συστατικά στοιχεία της: Τι σημαίνει ζω, τι σημαίνει ωφελώ, και τι συνιστά την ανθρωπότητα. Τι ακριβώς σημαίνει ζω; Όταν ένας άνθρωπος αναπνέει, όταν η καρδιά του κτυπά και το σώμα του διεκπεραιώνει τις φυσικές λειτουργίες του, λέμε ότι είναι ζωντανός. Αλλά αυτό είναι μόνο η φυσιολογική διάσταση της ζωής, δεδομένου ότι είμαστε σαν τα παρόβονα που έχουν το μεγαλύτερο τμήμα του όγκου τους βυθισμένο μέσα στον ωκεανό. Το να είναι κανείς ζωντανός από φυσική άποψη διαφέρει εντελώς από το να είναι «βαθιά» και «απόλυτα» ζωντανός. Διότι αυτά τα τελευταία υποδηλώνουν οξεία αντίληψη σε όλα τα επίπεδα της

ύπαρξης, το να είναι κανείς ένα «ανοικτό» ζωντανό σύστημα μάλλον παρά ένα κλειστό, διατηρώντας μέσα του μια βαθιά ευαισθησία απέναντι στη ζωή που τον περιβάλλει.

Το να είναι κανείς ζωντανός σημαίνει να είναι αληθινά αφυπνισμένος στα ποικίλα επίπεδα συνειδητότητας, να εισπνέει με επίγνωση, με όλο του το είναι, εκείνο το άρωμα που είναι Πνεύμα. Η αγγλική λέξη ωφελώ (benefit) προέρχεται από το λατινικό benefactum που σημαίνει «καλή πράξη», και από το bene facere, δηλαδή: «κάνω καλό». Συνεπώς, ωφελώ σημαίνει διαχέω καλοσύνη με τις πράξεις μου. Και πώς εξηγείται ο όρος ανθρωπότητα; Από θεοσοφική άποψη, η ανθρωπότητα συνιστά απλώς ένα στάδιο στο μεγάλο ρεύμα της εξέλιξης της ζωής. Εντούτοις, ξεκινώντας από το γεγονός ότι η ζωή είναι πράγματι μια ριζική ενότητα, τότε η παραίνεση «Ας ζήσουμε ωφελώντας την Ανθρωπότητα» μπορεί δικαίως να εφαρμοστεί στην ολότητα της ζωής επάνω στον πλανήτη μας. Μπορεί να θεωρηθεί έννοια βαθιά ζωντανή και επομένως ανοικτή στην πιθανότητα κάθε πράξης και δραστηριότητας που θα υπηρετήσει τη ζωή στο πλανητικό χωριό μας.

Μερικά Σταχυολογήματα από τον Ταοϊσμό: Στο τεράστιο σώμα της θεοσοφικής διδασκαλίας περιέχονται νύξεις για τον τρόπο με τον οποίο μπορούμε να προσεγγίσουμε το θέμα μας. Νύξεις για διαφορετικές μεθόδους που παρουσιάστηκαν μέσα στους αιώνες. Εμείς όμως θα ασχοληθούμε εδώ με την Ταοϊστική φιλοσοφία, κυρίως έτσι όπως μεταδόθηκε με το *Ταό τε Τσινγκ*. Θεωρείται ότι ο Λάο Τσε που γεννήθηκε, όπως λέγεται, περίπου το 604πΧ, ήταν εκείνος που πρώτος δίδαξε τον Ταοϊσμό. Μερικοί ακαδημαϊκοί τοποθετούν χρονολογικά τη ζωή του ακόμη και τρεις αιώνες αργότερα, ενώ άλλοι αμφισβητούν αν πραγματικά έζησε ποτέ.

Για ορισμένους, όπως είναι οι ιστορικοί, το ζήτημα αυτό έχει μείζονα σπουδαιότητα. Εντούτοις, για τον σπουδαστή της Θεοσοφίας, η διδασκαλία είναι εκείνο που έχει μείζονα σπουδαιότητα και όχι η ημερομηνία γέννησης και η διάρκεια ζωής των ατόμων που την παρέδωσαν στον κόσμο. Ας δούμε τώρα ορισμένα από τα εμπνευσμένα διδάγματα που περιλαμβάνονται στο *Ταό τε Τσινγκ*. Ταό σημαίνει «οδός», «μονοπάτι» ή «ατραπός». Ταό τε Τσινγκ σημαίνει κάτι σαν «η Οδός και η δύναμή της». Το Ταό είναι ατραπός

υπό τρεις έννοιες:

1.Είναι η οδός της Υπέρτατης Πραγματικότητας. Με αυτή την έννοια είναι δρόμος υπερβατικός που δεν γίνεται αντιληπτός.

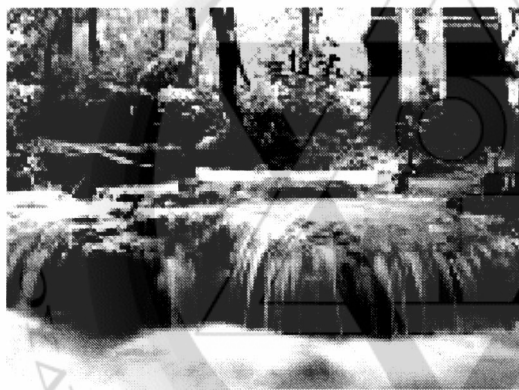
2.Το Ταό είναι επίσης ενυπάρχον, και με αυτή την έννοια είναι η οδός του σύμπαντος. Αναφερόμενος ο Χιούστον Σμιθ στο Ταό, το ερμηνεύει ως «μέτρο, ρυθμό, καθοδηγούσα δύναμη σε όλη τη Φύση, κυρίαρχη αρχή που ενυπάρχει σε ολόκληρη τη ζωή». Προσθέτει ότι βρίσκεται επίσης στο κέντρο όλης της ζωής, διότι το Ταό διαποτίζει όλα τα πράγματα συμπεριλαμβανομένων, φυσικά, και εμάς των ιδίων. Βασικά το Ταό – ή, αν θέλετε, το Πνεύμα – δεν εξαντλείται. Ομάλω, γεμάτο χάρη και όχι απότομο, ρέον μάλλον παρά διαστατικό, σύμφωνα με τον Χιούστον Σμιθ είναι ατεριόριστα γενναιοδωρο και θα μπορούσε, όπως υποστηρίζει, ακόμη και να αποκληθεί «Μητέρα του Κόσμου». Είναι αυτή η ατεριόριστη γενναιοδωρία του Πνεύματος, την οποία ‘εμείς’ μπορούμε καλύτερα να μιμηθούμε στα πλαίσια των δραστηριοτήτων μας στον κόσμο. Διότι εκείνο που είναι γενναιοδωρο, είναι ευεργετικό και καλό.

3.Το παραπάνω μας οδηγεί στον τρίτο τρόπο με τον οποίο μπορούμε να ερμηνεύσουμε το Ταό, καθώς μπορεί επίσης να θεωρηθεί και ως δρόμος προς τον οποίο οφείλουμε να κατευθύνουμε τη ζωή μας, ώστε «να συμμορφωθεί αρμονικά με το σύμπαν». Ο Ταοϊσμός περιλαμβάνει πολλές ιδέες που μας βοηθούν να ακολουθήσουμε αυτήν την κατεύθυνση. Θα εξετάσουμε τώρα μερικές από αυτές.

Το αγνό πνεύμα, σχολιάζει ο Χιούστον Σμιθ, μπορεί να γίνει γνωστό μόνο όταν η ζωή ενός ατόμου είναι «πλήρης και συγκροτημένη». Με τρόπο που θυμίζει έντονα τις γνώγχα σούτρα του Παντάζαλι και τη βουδιστική παράδοση, μαθαίνουμε ότι τα παραχώδη συναισθήματα διαταράσσουν την επιφάνεια του νου εμποδίζοντάς τον να καθρεπτίσει την υποκείμενη συνείδηση. Διότι πώς μπορούμε να γνωρίζουμε ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος δράσης, όταν τα συναισθήματά μας παίζουν με το νου μας και δεν διατηρούμε τη συναισθηματική μας φύση καθαρή, πλήρη και συγκροτημένη; Στον Ταοϊσμό υπάρχει ένας υπέρσχος όρος που σημαίνει «την υπέρτατη δράση, την πολύτιμη ευελαξία, απλότητα και ελευθερία που ρέει από εμάς, ή μάλλον μέσα μας, όταν τα ατομικά εγώ μας και οι συνειδητές προσπάθειές μας υπακούουν σε μια δύναμη

που δεν είναι δική τους» (Χιούστον Σμιθ). Ο όρος είναι *wu wei*. Αυτή η δραστηριότητα, που ρέει από μια ζωή θεμελιωμένη άμεσα στο Ταό, τρέφεται από μια απείρως λεπτοφυή και περίπλοκη δύναμη, μια «τέλεια χάρη γεννημένη από μια άφθονη ζωτικότητα που δεν έχει ανάγκη από συνθήκες έντασης και σφοδρότητας» Το Ταό ρέει προς τα μέσα και προς τα έξω – εισπνέει και εκπνέει – έως ότου η ζωή αποβεί ένας ομαλός χορός, χωρίς να παρουσιάζει έλλειψη ισορροπίας και χωρίς να είναι πυρετώδης. Το *Wu Wei*, η υπέρτατη δράση, μπορεί να θεωρηθεί ως δραστηριότητα μέσα στα πλαίσια του νόμου του ντάρμα, δηλαδή σε συμφωνία με την ουσιαστική μας φύση, ή, αν θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε μια γνωστή βουδιστική έκφραση, μπορεί να θεωρηθεί ως ορθή δράση.

Νερό – Άπειρα Μαλακό κι ωστόσο Αδιαπέραστα Ισχυρό:

Οι εικόνες, κυρίως εικόνες από την Φύση, προσφέρουν θαυμάσια παραδείγματα στο νου μας, έμπνευση για το πώς πρέπει να ζούμε. Οι Ταοϊστές ήταν ενθουσιασμένοι με το νερό, θεωρώντας το ως τον πλησιέστερο παραλληλισμό με το Ταό στον φυσικό κόσμο. Ας

εξετάσουμε μερικές από τις ιδιότητες του νερού. Το νερό προσαρμόζεται απόλυτα. Μπορεί να μολυνθεί αλλά δεν μπορεί να θρυμματιστεί διότι δεν είναι εύθραυστο. Είναι διαυγές και αμόλυντο μόνο όταν μένει ήρεμο. Λειαίνει τις πέτρες σιγά-σιγά και τις κάνει στρογγυλές. Εισχωρεί στις ακτές. Είναι απεριόριστα ευέλικτο, ανάλογα με το χώρο που καταλαμβάνει, και εξαιρετικά ισχυρό.

Το Ταό τε Τσινγκ λέγει: (κεφ. 8)

«Ο άνθρωπος στην καλύτερη στιγμή του, όπως το νερό, υπηρετεί καθώς προχωρεί.

Όπως το νερό, αναζητά το δικό του επίπεδο, το συνηθισμένο επίπεδο της ζωής.»

Αυτό υποδηλώνει τη σπουδαιότητα της υπηρεσίας και της γνώσης ως προς τη θέση μας στην ακολουθία της ζωής, χωρίς αίσθημα ανωτερότητας.

«Τι είναι πιο ρευστό, πιο υπάκουο από το νερό;

Εντούτοις επιστρέφει πάλι, φθείροντας τη σκληρότητα που δεν μπορεί να του αντισταθεί.» (κεφ. 78)

Αυτό υποδηλώνει την ανάγκη της ευελιξίας στην υπακοή κι εντούτοις, την ίδια ώρα, την ευρωστία. Είναι δυνατόν να είμαστε σαν το νερό, το Ταοϊστικό πρότυπο του *wu wei*, εκείνη η ανώτερη και ευέλικτη ενέργεια που ρέει μέσα από εμάς όταν η συνείδησή μας μένει ήρεμη; Μια τέτοιου είδους ενέργεια, μια τέτοιου είδους δράση, στην εσωτερική τελειότητά της, που αναδύεται από τα βάθη της φύσης ενός ατόμου μάλλον παρά από την επιφάνειά του, ωφελεί το σύνολο της ζωής. Ζωή που επικεντρώνεται στο Ταό ενέχει μια «τέλεια χάρη, γεννημένη από μια άφθονη ζωτικότητα, που δεν χρειάζεται συνθήκες έντασης και σφοδρότητας». Είναι εξαιρετικής ισχύος κι ωστόσο ευέλικτη.

Ανταγωνισμός, Ταπεινότητα, Εργασία με τη Φύση:

Τα διδάγματα του Ταοϊσμού μπορεί να μας ενθαρρύνουν να ζούμε ωφελώντας τους άλλους, αλλά απορρίπτουν κάθε μορφή αυτό-κατηγορηματικότητας και ανταγωνισμού. Εξετάζοντας συνοπτικά το ζήτημα του ανταγωνισμού, ποια είναι η έννοιά του; Κατ' αρχάς συνήθως εννοείται διαχωρισμός. Διότι όταν ανταγωνιζόμαστε, το πράττουμε είτε ομαδικά είτε ατομικά εναντίον κάποιου «άλλου». Υπάρχει η τάση να προκύψει, λιγότερο ή περισσότερο, ένας νικητής και ένας ηττημένος. Ανταγωνιζόμαστε για τις λίγες πλουτοπαραγωγικές πηγές του πλανήτη μας, κυρίως στη σημερινή εποχή. Μπορεί να ανταγωνιστούμε κάποιον για να κερδίσουμε λίγο χώρο, μία θέση στο λεωφορείο ή μια θέση εργασίας, ή την προσοχή ενός ατόμου. Θα μπορούσε κανείς να αναφέρει ολόκληρο κατάλογο περιπτώσεων ανταγωνισμού.

Μια ενάλλακτική προσέγγιση στον ανταγωνισμό είναι η συνεργασία, δηλαδή η συνεργασία δύο ή περισσότερων παραγόντων, με σκοπό την πρόκληση ενός νέου ή ισχυρότερου αποτελέσματος, συγκριτικά με τα αποτελέσματα που θα προέκυπταν αν εργαζόταν ο καθένας ατομικά. Η συνεργατική σύμπραξη, περισσότερο από

τον ανταγωνισμό, είναι ένας τρόπος να διαφανεί στον κόσμο η δεύτερη προσέγγιση στην κατανόηση του Ταό που αναφέραμε παραπάνω – εκείνη η ανεξάντλητη γενναιοδωρία του Πνεύματος. Είναι εύκολο να τονίσουμε στην κοινωνία και να υποστηρίξουμε ότι δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτε για τον άγριο ανταγωνισμό που ενδημεί στη σύγχρονη ζωή. Ωστόσο, μια αλλαγή στον τρόπο συμπεριφοράς δεν χρειάζεται απαραίτητως να ξεκινήσει «εκεί έξω», από την κυβέρνηση ή τον εργοδότη μας, ή ακόμη και από την οικογένειά μας. Μάλλον ξεκινά από εμάς. Μια απλή αυτό-εξέταση μπορεί να εμφανίσει μια σειρά συνταγών, που εμείς θα γράψουμε για τον εαυτό μας, με αντιδότα για την ανταγωνιστική μας συμπεριφορά.

Αν αναγνωρίσουμε με καθαρότητα το αληθές μιας δεδομένης κατάστασης, ίσως μεταβάλλουμε την ποιότητα των πράξεών μας και βοηθήσουμε τη ροή του wu wei, της υπέρτατης δράσης, έτσι ώστε πραγματικά να ακολουθεί τη ρέουσα και φυσιολογική κίνηση του νερού. Αναφέρθηκε ότι οι Ταοϊστές απορρίπτουν την αυτό-κατηγορηματικότητα. Η ταπεινότητα είναι μια ιδιότητα που διαφαίνεται και υποστηρίζεται πολύ στον Ταοϊσμό, σχεδόν με μια ιερότητα στην παρουσίασή της.

*«Όταν ο άνθρωπος στέκεται στα δάκτυλα των ποδιών του,
χάνει την ισορροπία του,
Αν θαυμάζει τον εαυτό του, το κάνει μόνο αυτός.
Ποτέ στον κόσμο, ένας άνθρωπος συνετός,
δεν θα υπέρ-εκτείνει τον εαυτό του,
δεν θα υπέρ-σπαταλήσει τον εαυτό του,
δεν θα υπέρ-αξιολογήσει τον εαυτό του.»* (κεφ. 24, 29)

Και τι γίνεται με την Φύση; «Βοηθήστε την Φύση και συνεργαστείτε μαζί της, και η Φύση θα σας θεωρήσει ως έναν από τους δημιουργούς της και θα σας υπακούσει», διδάσκει η «Φωνή της Σιγής». Οι Ταοϊστές επίσης επαινούν τη συνεργασία με την Φύση και όχι την αντίθεση μαζί της. Έχει παρατηρηθεί ότι η φυσιοκρατία που χαρακτηρίζει την Ταοϊστική σκέψη είναι όμοια με του Ρουσώ, του Γουόρντγουορθ και του Θωρό:

*«Εκείνοι που κυριαρχούν στη γη
για να τη διαμορφώσουν κατά την επιθυμία τους,
ποτέ, το τονίζω, δεν πετυχαίνουν.»*

*Η γη είναι σαν ένα δοχείο τόσο ιερό,
 που με την απλή και μόνο προσέγγιση των βέβηλων
 καταστρέφεται,
 και μόλις απλώσουν τα δάκτυλά τους σ' αυτό,
 εξαφανίζεται.» (κεφ.29)*

Ο Ταοϊσμός είναι σύμφωνα συντονισμένος με την Φύση. Ήταν οικολογικός πολλούς αιώνες προτού αναφερθεί ο όρος «οικολογία». Ακόμη και οι Ταοϊστιζοί ναοί σιγήθωσ φωλιάζουν στους λόφους, κάτω από τα δένδρα, και αναμιγνύονται με το περιβάλλον. Οι πρώτοι Ταοϊστές γνώριζαν μερικά πράγματα για εκείνο που η Μαντάμ Μπλαβάτσκι χαρακτήρισε ως «απλή αγαθοεργή δύναμη στην Φύση». Έτσι, ο Ταοϊσμός παρέχει έναν αριθμό μεθόδων-πυλών, διαμέσου των οποίων μπορούμε να «Ζήσουμε Ευεργετώντας την Ανθρωπότητα». Αυτές είναι:

- Να έχουμε ζωή πλήρη και συγχροτημένη.
- Να απορρίπτουμε συνειδητά την αυτό-κατηγορηματικότητα και τον ανταγωνισμό, αντικαθιστώντας τα με συνεργατική σύμπτυξη.
- Να είμαστε ταπεινοί
- Να συνεργαζόμαστε με την Φύση, και
- Ίσως, διαμέσου των παραπάνω μεθόδων-πυλών, να εισέλθουμε σε μια κατάσταση wu wei, μια ρέουσα δράση, σαν εκείνη που με τόση ζωντάνια διδασκόμαστε από τον Ταοϊσμό με την μεταφορά του νερού.

Εμείς και οι Άλλοι: Οι δύο αυτές αρχές συμπληρώνουν και εξισορροπούν *άλληλους*. Καθεμία εισβάλλει και εγκαθίσταται στο ίδιο το κέντρο του ημισφαρίου της *άλλης*, όπως λέει ο Χιούστον Σμιθ, ενώ αμφότερες διαλύονται τελικά στο όλον που αγκαλιάζει το παν. Δεν θα πρέπει να παραβλέψουμε ένα ακόμη δώρο του Ταοϊσμού. Η σοφία που περιέχεται στο σύμβολο γιν-γιανγκ, το τόσο γνωστό, είναι πολύ βαθιά. Δείχνει όλα τα αντίθετα που είναι παρόντα στην πολικότητα της ζωής, αντανακλώντας την υπέρτατη πολικότητα Πνεύματος/Ύλης. Απολουθώντας το πνεύμα του συμβόλου αυτού, είναι δυνατόν εμείς να εγκαταστήσουμε τον εαυτό μας περισσότερο συνειδητά στο αντίθετο ημισφαίριο κάθε περίπτωσης στην οποία εμπλεκόμαστε, να «εισβάλλουμε» σε εκείνο το *άλλο* ημισφαίριο; Ίσως αυτό να είναι το μυστικό της συμπίπτειας – όταν η συνείδησή

μας αναμιγνύεται για ένα λεπτό με την καρδιά των άλλων. Μπορούμε να ζήσουμε ωφελώντας την ανθρωπότητα ακόμη και με τις πιο μικρές καθημερινές πράξεις – ή, περιστασιακά, με έναν πολύ ευρύτερο τρόπο. Η θεωρία πρέπει να συγχωνεύεται με την πράξη, να γίνεται πράξη, και γι' αυτό ας κλείσουμε την εργασία μας αυτή με ένα εκπληκτικό παράδειγμα, ένα γεγονός που συνέβη τελευταία στην Αυστραλία. Χρησιμοποιώ το παρακάτω συμβάν, όχι σαν πολιτικό σχόλιο αλλά σαν ένα δείγμα δράσης του *wu wei*.

Μια Σύγχρονη Ηρωίδα: Όχι πολύ καιρό πριν, ένα περιοδικό της Αυστραλίας δημοσίευσε μια ιστορία για μια οικογένεια από το Ιράκ: Τον πατέρα, την μητέρα και δύο κόρες. Είχαν κάνει ένα πολύ επικίνδυνο ταξίδι μέχρι τις ακτές της Αυστραλίας και τελικά βρέθηκαν, μαζί με άλλους πατριώτες τους πρόσφυγες, σε ένα πλοιάριο που βυθιζόταν, ενώ, την ίδια ώρα, το πλήρωμα ενός πλοίου του Αυστραλέζικου ναυτικού απλώς παρακολουθούσε από μικρή απόσταση. Είχαν αυστηρές εντολές να μην βοηθήσουν αυτούς τους ανθρώπους. Αλλά σε μια γυναίκα-μέλος του πληρώματος, κάτι συνέβη ξαφνικά που της άλλαξε τη ζωή, όπως έλεγε αργότερα. Καθώς παρακολουθούσε από το κατάρωμα, παρέμενε αρχικά εντελώς αδιάφορη για τους πρόσφυγες, πολλοί από τους οποίους βασανίζονταν από την πείνα και την αφυδάτωση. Αλλά τότε συνέβη κάτι. Πρόσεξε έναν άνδρα που, καθώς στεκόταν όρθιος κρατώντας την κόρη του, ένα βρέφος, κοίταζε την γυναίκα με μεγάλη ένταση στο βλέμμα του. Εκείνη τη στιγμή, παρά τις αυστηρές εντολές του Ναυτικού να μην κάνει τίποτε, ένιωσε την καρδιά της να λιώνει και «τον ανθρωπισμό να εισβάλλει μέσα της κλωτσώντας». Τότε τους είδε σαν ανθρώπινα πλάσματα που είχαν ανάγκη βοήθειας.

Ξαφνικά το πλοιάριο άρχισε να διαλύεται και να βυθίζεται. Η γυναίκα αμέσως έδρασε. Βούτηξε σε βάθος δώδεκα μέτρων, σε πολύ επικίνδυνα θαλάσσια νερά γεμάτα διαλυμένες ξύλινες σανίδες, και άρχισε τη διάσωση, ενώ το παράδειγμά της ακολούθησε και το υπόλοιπο πλήρωμα. Το αποτέλεσμα ήταν ότι όλοι οι διακόσιοι δεκαπέντε άνθρωποι του πλοιαρίου διασώθηκαν, παρά τις αυστηρές εντολές για το αντίθετο. Σίγουρα αυτή ήταν μια από εκείνες τις στιγμές που το γιν γνωρίζει το γιανγκ που ενέσχυρε

όταν μια μοναδική, πανίσχυρη, στιγμιαία αίσθηση συμπόνιας ανέσυρε το καλό από αυτή την γυναίκα, η οποία εγκατέστησε εαυτόν στο ημισφαίριο των άλλων – των ανθρώπων που ζητούσαν άσυλο. Αυτό ήταν ένα σύγχρονο, εκπληκτικό και ιδιαίτερος ηρωικό παράδειγμα ζωής με γνώμονα την ευεργεσία της ανθρωπότητας.

Η γυναίκα ήταν αληθινά και βαθιά ζωντανή τη στιγμή που πήρε την απόφασή της. Ίσως να βίωσε μια στιγμή ηρεμίας σαν το γαλήνιο νερό, να έγινε διανόηση στην εσωτερική συνείδησή της. Αγνόησε τις ανυστερήσεις εντολές μιας κυβέρνησης που δεν ήθελε να μοιραστεί την επικράτειά της με τους πρόσφυγες. Αγνόησε παντελώς τον ανταγωνισμό, δίνοντας προβάδισμα στη συνεργασία. Γνώριζε εκείνη τη στιγμή, άμεσα και απλά, με ποιο τρόπο να δράσει για το απόλυτο καλό των ανθρώπων που πνίγονταν εκεί κάτω, μέσα στα νερά. Αυτή ήταν η *wu wei*, η υπέρτατη δράση, η δράση του Πνεύματος. Κάθε μικρή στιγμή της ζωής μας μπορεί να διαποτίζεται από αυτό το πνεύμα, αν εμείς είμαστε ανοικτοί στην έλευσή του. Διότι, πραγματικά, είμαστε πνεύμα!

«Το πνεύμα είναι που, κάτω από τις μυριάδες ανταπάτες της ζωής, εργάζεται σταθερά προς το σκοπό του. Σιωπηλά, αδιόρατα, ακαταμάχητα, οδηγώντας προς τη θεότητα»

(Βιβλίο Γενεθλίων, Κανόνων και Αιωμάτων)

Πηγές:

Australian Concise Oxford Dictionary, Oxford University Press Australia, 1997.

Περιοδικό *Australian Women's Weekly*, Οκτώβριος 2007

Blavatsky, H.P., *Gems from the East*, Theosophical University Press, Covina, 1948.

Blavatsky, H.P., *Η Φωνή της Σιγής*, Theosophical Publishing House, Adyar, 1982.

Smith, Huston, *The Religions of Man*, Harper & Row, New York, 1965, (Στο άρθρο περιλαμβάνονται αποσπάσματα από το *Ταό τε Τσινγκ* σε μετάφραση Witter Bynner).

Λόγια του Μαθητή προς τον Διδάσκαλό του

Αγνώστου

Κύριε,

Δώσε μου ένα μεγάλο Ιδεώδες για να πολεμήσω. Ένα Ιδεώδες που θα μπορούσα όχι μόνο να πεθάνω αλλά και να ζω καθημερινά γι' αυτό. Δώσε μου ένα καινούργιο όνομα κι εγώ θα το κρατήσω σε όλη μου τη ζωή. Δώσε μου λίγη από τη Γνώση κι εγώ θα την σπείρω σαν σπόρους στ' ανοικτά αυλάκια του σήμερα.

Δώσε μου μια σταγόνα της Κατανόησής σου και θα είναι για μένα σαν μια θάλασσα που μέσα της θα θαλασσοπορήσω και θα φθάσω στις ακτές που ονειρεύομαι. Δώσε μου μόνο μια σταγόνα της πίστης σου. Θα τρέχω μέσα στον κόσμο με Αυτήν στα χέρια μου και θα ανάψω όλα αυτά που θα βρω στο δρόμο μου, για να μεταμορφωθεί η σκοτεινή ύλη σε φως.

Μάθε μου ότι αυτός ο κόσμος είναι από άχυρο και ξύλο. Δεν θα το μάθω μόνο αλλά θα το έχω στο νου μου τη στιγμή της πυρκαγιάς. Δώσε μου την Κατανόησή σου αλλά μη λύσεις τις δυσκολίες μου. Μάθε μου να τις νικώ. Μάθε μου τη Δύναμή σου για να υψωθεί αυτή που κοιμάται μέσα μου και να προσπαθεί να ακολουθεί τη δική σου στην αναβατική Ατραπό.

Αν μια μέρα είμαι αδύναμος και σου απλώσω το χέρι, μη μου τ' αρνηθείς. Πιάσε το αλλά σφίξε το με τόση δύναμη που να κάνεις να τρίζουν τα κόκκαλα της ψυχής μου. Θα συνεχίσω μπροστά. Δεν θα είμαι πια μόνος μου.

Κύριε, δώσε μου λίγη από την Αγάπη σου και θα 'ναι για μένα η μαγιά που θα φουσκώσει το ψωμί της καλοσύνης που νιώθω στην καρδιά μου. Έχω τόση ανάγκη από αυτό.

Αυτές τις στιγμές που στον κόσμο δεν υπάρχουν πια Μύστες βασιλιάδες, μη μου εξηγείς πολλά πράγματα. Δεν σ' έχω διαλέξει εγώ. Είσαι Συ που με διάλεξες. Ας είσαι ο βασιλιάς μου. Χωρίς φόβο μήπως ταπεινωθώ από αυτό, εγώ χρειάζομαι απελπισμένα έναν βασιλιά. Δώσε μου μια ευκαιρία και θα με δεις να πολεμώ συνεχώς δίπλα Σου.

Αν κάποτε σκοντάψεις στο Δρόμο, στηρίξου σε μένα αλλά ποτέ μα ποτέ μην ξαπλώσεις στο χώμα. Εγώ σε ονειρεύομαι κάθετο κι όρθιο, με το πρόσωπο στραμμένο προς τα άστρα. Με το πρόσωπο στραμμένο προς τον Ήλιο. Κάνε όταν εγώ πεθάνω, να μπορώ να αισθάνομαι τη σιγουριά ότι η ζωή συνεχίζεται.

Κι αν τύχει να φύγεις πρώτος Εσύ, άφησέ με να σε ακολουθήσω, αν δεν με θεωρείς άξιο να μπορώ να παραμείνω όρθιος, θυσιασμένος στην Ατραπό. Λογάριασε με μένα Κύριε για όλα αυτά που σου φαίνονται σωστά.

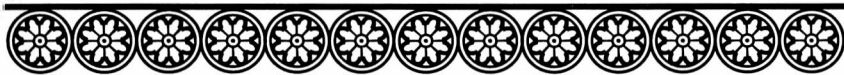
Δεν θα υποχωρήσω. Δεν θα τρομάξω μπροστά στους κινδύνους. Δεν θα παρακούσω τη φωνή Σου.

Δεν θα μολύνω τις διδασκαλίες Σου. Θα υπακούσω με την καρδιά. Θα συνεχίσω Κύριε, για Σένα, μέσα από τη ζωή προς την Αιωνιότητα.

Δεν επιθυμώ έναν Παράδεισο. Μη μου τον υποσχεθείς.

Το μόνο που θέλω είναι η δυνατότητα να σφρηλατήσω ένα νέο και καλύτερο κόσμο. Όχι για μένα αλλά για τα αδέρφια μου, που δεν ξέρουν γιατί γεννιούνται ούτε γιατί υποφέρουν ούτε γιατί πεθαίνουν. Και για να βρουν κι αυτά κάποια μέρα Εκείνο που είσαι σε Σένα, όπως εγώ το έχω βρει.

Η ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΑ

Μαρία Χαριτάκη

(Μέρος Ιον)

Κατά τον Πυθαγόρα, ο κόσμος δημιουργήθηκε μετά την σύσταση του Ενός, από το πρώτο αρμοσθέν το οποίο έλκει προς τον εαυτό του το άπειρον. Ο Φιλόλαος λέει ότι η φύση στον κόσμο και ό,τι υπάρχει σ' αυτόν σχηματίσθηκαν από την αρμονία των απείρων. Η αρμονία αυτή είναι ηγεμόνας και άρχοντας, ο Θεός των πάντων, ένας και μοναδικός, μόνιμος, ακίνητος και όμοιος προς τον εαυτό του. Προϋπήρχε δε ο Θεός – Δημιουργός, αυτός που έπλασε τον κόσμο τέλειο από ύλη έμψυχο και άψυχο. Δηλαδή οι Πυθαγόρειοι παραδέχονταν ότι η απαρχή της Δημιουργίας ήταν η Θεία Μονάδα – το Εν, το οποίο διαστελλόμενο διαρκώς περιελάμβανε εντός του το άπειρο.

Είναι δε εκπληκτικό ότι και οι σύγχρονοι επιστήμονες δέχονται αυτήν ακριβώς την εκδοχή των Πυθαγορείων, ότι δηλαδή το Σύμπαν είναι σφαίρα που διαστέλλεται συνεχώς και αποτελείται από ένα ή δύο πυρήνες. Αυτήν ακριβώς την αντίληψη μαρτυρεί και ο Αριστοτέλης, ο οποίος λέει: «Φανερώς γαρ λένουσιν ως του ενός συσταθέντος είτε εξ επιπέδου, είτε εκ χροιάς (επιφανείας), είτε εκ σπέρματος, είτε εξ ων απορροΰσιν ειπείν, ευθύς τα έγγιστα του απείρου ήλκετο και επεραίνετο υπό του πέρατος».

Σε κάποιο άλλο δε χωρίο (213 Β. 23) αναφέρει πάλι ο Αριστοτέλης ότι το Σύμπαν εκτελεί ένα είδος αναπνοής, αναπνέοντας το άπειρο το οποίο το περιβάλλει. Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι οι μεταγενέστεροι των Πυθαγορείων θεωρούσαν τον Θεό και ως ψυχή του Παντός. Τις δε επί μέρους ψυχές σαν αποσπάσματα αυτής. Ο

Πυθαγόρας δεχόταν ότι ο Κόσμος αποτελείται και από τον χρόνο, διότι το άναρχο και αιώνιο αυτού προϋποθέτει ότι η μεν ύλη από την οποία γεννήθηκε έπρεπε να προϋπήρχε, η δε κοσμοποιός δύναμις δεν μπορεί να νοηθεί εν ακινησία.

Κατ' αρχήν στο κέντρο της σφαίρας του Σύμπαντος σχηματίσθηκε το Πυρ, το πρώτο του Κόσμου σώμα, η Θεομήτωρ Μονάς η οποία θεωρείτο ως το Κέντρο βάρους του Σύμπαντος. Η δε δύναμη η οποία διαχέονταν προς το Πυρ ονομαζόταν Εστία ή Βωμός του παντός, ή Διός φυλακή ή Οίκος Διός, Θρόνος Διός και Ακρόπολη. Γύρω από αυτό το Κεντρικό Πυρ κινείτο η Ιερά Δεκάς των ουρανίων σωμάτων εκ Δυσμών προς Ανατολάς. Την τάξη δε των Ουράνιων σωμάτων καθόρισε Πρώτος ο Πυθαγόρας. Πάνω από αυτό το Κεντρικό Πυρ βρίσκεται ο Ουρανός. Μετά από αυτόν οι πέντε Πλανήτες. Κατόπιν ο Ήλιος, ο έβδομος κατά σειρά, η Σελήνη, η Γη και τέλος η Αντίχθων. Αυτή είναι αόρατη από εμάς διότι εμείς κατοικούμε τα μέρη αυτής που βρίσκονται από την αντίθετη ορατή όψη της Γης, και αυτό το κομμάτι είναι αναγκαίο για την συμπλήρωση του αριθμού 10 (δέκα) όπως παρατηρεί ο Αριστοτέλης στο «Περί Ουρανού» έργο του.

Ο Πυθαγόρας θεωρούσε πως το εξώτατο μέρος του κόσμου καλύπτετο από πυρ όμοιο με αυτό του Κέντρου και το ονόμαζε Ανάγκη ως αναγκαίο περίβλημα του Σύμπαντος που κάλυπτε και συγκρατούσε τον Κόσμο. Πέρα από την Ανάγκη βρισκόταν, όπως λέει ο Αρχύτας, το Άπειρο, από το οποίο αναπνέει ο Κόσμος. Από αυτό δε το Άπειρο προέρχεται στον Κόσμο το Κενό, αλλά και ο Χρόνος, το μέτρο της κίνησης των ουράνιων σωμάτων. Ο Πυθαγόρας είχε ανακαλύψει ακόμη και καθόρισε τις κινήσεις όλων των αστερών, των οποίων το σχήμα δεχόταν ως σφαιροειδές όπως αυτό της Γης. Οι δονήσεις δε του αιθέρα, της ουσίας της Φύσης δηλαδή, επιδρούν και στους άλλους αστερες, όπως και στη Γη. Κάθε αστερας όμως έχει και δική του επίδραση διότι έχει δική του κίνηση και ήχο.

Από αυτή τη θεωρία του Πυθαγόρα προέρχεται η θεώρηση πολλών ότι ο χαρακτήρας των ανθρώπων επηρεάζεται από τον αστερισμό του, σύμφωνα με την εποχή της γεννήσεώς του και αυτή η άποψη ονομάζεται ο νόμος των επιρροών. Ακόμη ο Πυθαγόρας δίδασκε ότι σύμπας ο Κόσμος άρχισε να δημιουργείται από το

Κέντρο προς τα έξω, διά της προβολής της Θείας Μονάδος. Οι ζωές δε οι οποίες βρίσκονται πλησιέστερα προς το Κέντρο είναι καλύτερα οργανωμένες, ενώ αυτές προς τα άκρα βρίσκονται σε κατάσταση διαρκούς επέκτασης.

Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι το Πυθαγόρειο δόγμα της δημιουργίας του κόσμου δια προβολής, απορροής δηλαδή εκ της Θεότητας, ήταν πίστη των αρχαίων Ινδών και Αιγυπτίων και ήταν αυτή η βάση δόγματος μεταξύ των αιρέσεων των Πρώτων Χριστιανών. Αυτό το δόγμα σήμαινε ότι το Σύμπαν υπήρξε εξωτερικώς, εν τω Θεώ, προέρχεται εξ Αυτού διά σφαιρικών κυμάτων τα οποία κινούνται αλληλοδιαδόχως, κανονικά ωθούμενα εκ θείας ενεργείας, και αυτό συνέβαινε από αμνημονεύτων αιώνων. Αυτά τα κύματα προέρχονται από παντοδύναμες εκπορεύσεις και είναι βαθμίδες ή όψεις σταδιακής ανάπτυξης του Σύμπαντος. Κάθε δε απορροή περαιτέρω προερχόμενη, αυξάνει και μεγεθύνει τις δημιουργικές δυνάμεις και εκτίνει και διαχέει αυτές στο χώρο. Ακόμη, κατά την Πυθαγόρεια θεώρηση, οι υλικοί Κόσμοι, δηλαδή οι σφαίρες, είναι διατεταγμένες σε ανερχόμενα και κατερχόμενα επίπεδα και εκτεινόμενα από κοινό κέντρο, του οποίου οι δημιουργικοί παράγοντες είναι συνεχώς υπερταχυνόμενες δυνάμεις ή μεγέθη και συμβολίζονται με αριθμούς, που από μόνοι τους είναι άμεσες ή έμμεσες εκπορεύσεις της Θεότητας.

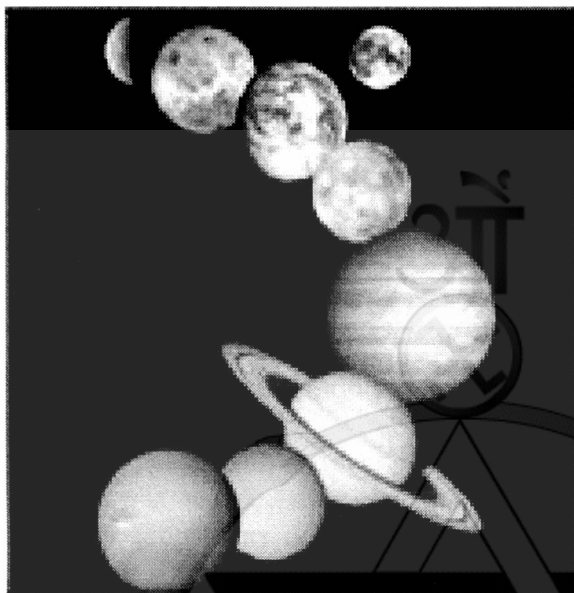
Οι Κόσμοι στο Σύμπαν είναι 4 αφού οι διαιρέσεις όλων των πραγμάτων είναι 4 όπως της ζωής, της κίνησης, των γενεών και της φθοράς. 1) ο Θεός, 2) ο υπέρτατος ή επουράνιος ή Αρχέτυπος, 3) ο Ανώτερος και 4) ο Κοντώτερος, ο στοιχειώδης ή καθ' αυτό κόσμος, δηλαδή η Κοσμική Σφαίρα. Η κοσμική αυτή σφαίρα υποδιαιρείται περαιτέρω σε απειράριθμες σφαίρες ή βαθμίδες αρίθμησης και αυτές με τη σειρά τους διαιρούνται σε λεπτά διηρημένα τμήματα. Ο Πυθαγόρας είχε διαιρέσει την παγκόσμια σφαίρα του Ουρανού σε 5 κύκλους, τους οποίους ονόμαζε ζώνες, όπως ο Αρκτικός Κύκλος που βρίσκεται γύρω μας και είναι ορατός από εμάς, δεύτερος κύκλος είναι ο Θερινός τροπικός, έτερος του ηλιοστασίου, άλλος ο Χειμερινός τροπικός και τέλος ο Ανταρκτικός κύκλος που είναι αόρατος από εμάς. Αυτός λοιπόν που καλείται ζωδιακός κύκλος τοποθετείται κάτω από τους τρεις (3) που βρί-

σκονται στο μέσον, είναι δε λοξός και αγγίζει όλους όμοια. Όλοι δε οι κύκλοι τέμνονται κατά ορθές γωνίες από τον μεσημβρινό ο οποίος διαπερνά την γήινη σφαίρα από τον ένα πόλο στον άλλο. Ο Κόσμος είναι μέρος του Θεού σχεδιασμένος από αυτόν διά του Λόγου. Υπόκειται σε φθορά αλλά παρά ταύτα είναι αιώνιος και ουδέποτε θα χαθεί διότι διαφυλάσσεται από την Θεία Πρόνοια με θείο Όρκο. Επίσης το Σύμπαν είναι αδιάφθορο και παραμένει αιωνίως. Δεν πρόκειται να καταστραφεί από κάποιον άλλο παράγοντα ούτε να αυτοκαταστραφεί. Και δεν υπάρχει καμία δύναμη εντός ή εκτός αυτού για να το καταστρέψει. Υπήρχε και θα υπάρχει αιωνίως.

Ο Πυθαγόρας όμως προφήτευσε ότι ο γήινος κόσμος θα καταστραφεί διά πυρός και ύδατος, και το μεν πυρ θα προέλθει από τον Ουρανό, το δε ύδωρ θα προέλθει εσωτερικά, πιθανόν σαν αποτέλεσμα μεγάλων παλιρροιών. Ο Πυθαγόρας, όπως προαναφέρθηκε, θεωρούσε τον Κόσμο σαν ον ζων, ον πλήρες πνεύματος, νοερόν έχον σοφία. Η αρχή που το κυβερνά είναι το πνεύμα, ο Νους, ο οποίος σαν ψυχή γεμίζει όλο το Σύμπαν και το περικλείει. Ανεγνώριζε ακόμη ότι σε ένα Σύμπαν που αποτελείται από αντίθετα και ανόμοια, καθώς και ουσίες και μορφές μεταβαλλόμενες, θα πρέπει κατ' ανάγκην να διέπεται από Αρχές και Νόμους ώστε να διατηρείται τάξη και ισορροπία, την οποία ο ίδιος ονόμαζε αρμονία. Δίδασκε δε ότι το Σύμπαν είναι ο μικρόκοσμος, εικόνα και αντανάκλαση του οποίου είναι ο Μακρόκοσμος.

Παρά τις αντιθέσεις όμως, το Παν είναι όμοιο και αποτελεί μια ενότητα. Η μελωδική δε Μουσική – η μουσική των σφαιρών – (η Συναυλία του Σύμπαντος) είναι αποτέλεσμα ανόμοιων και ποικίλων ήχων, ταχυτήτων, μεγεθών και διαστημάτων, τοποθετημένων έτσι ώστε να συμπλέουν μεταξύ τους σε σχετική μουσική αναλογία, που παράγει περιστροφική μουσική κίνηση. Έτσι η Θεία αρμονία εμπεριέχει τα πάντα μέσα σ' ένα Κόσμο Κάλλους και τάξης και ενώνει τα πάντα σ' ένα τεράστιο σύνολο. Αυτή δε η μουσική αρμονία διαχέεται σε καθετί το πνευματικό και υλικό και μεταξύ των αντιθέτων ακόμη, ώστε να υπάρχει μουσική στα πάντα.

Το ότι δεν την αντιλαμβανόμεθα συνεχώς, οφείλεται στο γεγονός ότι την ακούμε διαρκώς από τη στιγμή της γέννησής μας.

Η Θεία αρμονία συνεχίζει το Παν σε μια ευρύτερη Μονάδα, ο δε κόσμος δημιουργήθηκε σύμφωνα προς τον Νόμο της Μουσικής, ο οποίος αποτελείται από αρμονικούς λόγους και αριθμούς.

Ένας άλλος νόμος που στηρίζεται στον Θείο κοσμικό Νόμο, είναι ο Νόμος της αιτιότητας. Διότι τίποτε δεν

υπάρχει στον κόσμο χωρίς αιτία. Καθετί παράγεται από κάποια αιτία παραγωγής άλλου αποτελέσματος. Κι έτσι υπάρχει μια αλυσος αιτιών και αποτελεσμάτων. Ο Νόμος αυτός είναι τόσο αμετάβλητος ώστε εκείνος ο οποίος γνωρίζει τις αιτίες και τον τρόπο της λειτουργίας τους μπορεί να προλέγει γεγονότα, την πορεία αυτών καθώς και συμπεράσματα γεγονότων που υπόκεινται σε μεταβολή λόγω παρεμβαινόντων αιτιών.

Μια αλυσος δε αιτιότητας μπορεί να επιμηκύνεται μέχρι της ολοκληρώσεως της πορείας της ή του κύκλου της. Ο Νόμος αυτός της αιτιότητας είναι βασική αρχή της Φυσικής, αλλά όπως και οι άλλοι Νόμοι εφαρμόζεται επίσης και στην Ηθική. Ο Πυθαγόρας όμως, που ήταν μέγιστος μύστης και ανεξάντλητου δυναμικού φάσματος Διδάσκαλος, ασχολήθηκε και με άλλους Νόμους, όπως τους Νόμους της Θείας Πρόνοιας, της Εκλογής της τύχης, της Μοίρας καθώς και το Νόμο των Αντιθέτων. Αυτός μάλιστα θεωρείται Κοσμικός Νόμος και, κατά την άποψη του Πορφύριου, ο Πυθαγόρας πίστευε σε δύο αντιτιθέμενες δυνάμεις. Μια αγαθή την οποία ονόμαζε Μονάδα, Φως, το ορθόν, το ίσον, το σταθερόν, το ευθύ, και την άλλη κακή δύναμη που την ονόμαζε σκότος, το αριστερόν,

το άνισο, το ασταθές. Γενικώς δε ο Πυθαγόρας παραδεχόταν δέκα ζεύγη αντιθέτων υπάρχοντα στον κόσμο, που συντελούν στην αρμονία του: 1) Δεξιό – Αριστερό, 2) Άρτιο – Περιττό, 3) Θερμό – Ψυχρό, 4) Σκληρό – Μαλακό, 5) Φως – Σκότος, 6) Άρρεν – Θήλυ, 7) Αγαθό – Κακό, 8) Τετράγωνο – Επίμηκες, 9) Ακίνητο – Κινούμενο, 10) Υγρό – Ξηρό.

Ασχολήθηκε ακόμη με το Νόμο της αμοιβής, που αποτελεί την καρδιά και τον άξονα του Πυθαγορείου Κοσμολογικού και Ηθικού Συστήματος, ή όπως αλλιώς λέγεται η Φυσική Δικαιοσύνη, Αρμονία και Θεού Συμβόλαιο. Αλλά με βάση τις μελέτες του περί Πλανητών, ο Πυθαγόρας ανέπτυξε ή όρισε καλύτερα τους φυσικούς νόμους που διέπουν τους κόσμους, όπως αναφέρεται στην Πυθαγόρειο Κοσμοθεωρία. Η Φύση είναι το σύνολο της ενεργούσης ουσίας των κόσμων μετ' όλων των εκδηλώσεων, λειτουργιών και νόμων της. Οι κόσμοι είναι τα διάφορα επί μέρους τμήματα της Φύσης. Από αυτόν τον ορισμό προκύπτει ότι: α) η Φύση δεν έχει ενιαία δομή αφού αποτελείται από επί μέρους τμήματα τα οποία χαρακτηρίζονται ως «Κόσμος», και β) ο όρος «Κόσμος» δεν ταυτίζεται με τους όρους Φύση, Σύμπαν και Άπειρο. Τα τμήματα αυτά (οι κόσμοι) έχουν μεγάλες διαφορές στις μεταξύ τους λειτουργίες και αυτός είναι ο λόγος της διάκριση της Φύσης στα επί μέρους τμήματά της.

(Συνεχίζεται)

Περί Λογικής

Ο θεός έδωσε όπλα σε όλα του τα όντα. Δύναμη και ταχύτητα στον λέοντα, ράμφος στην κότα, κέρατα στον ταύρο, κεντρί στη μέλισσα, και λογική στον άνθρωπο.

Η τελευταία είναι όπλο πλέον κοφτερό και από το καλύτερο ακόμα ατσάλι.

Φωκυλίδης

Καθετί που πρόκειται να πεις, σκέψου το λογικά πιο πριν. Διότι σε πολλούς η γλώσσα προβαδίζει του μυαλού.

Ισοκράτης

Ο άνθρωπος, κατά τη σύνεση (τη λογική) μόνο από όλα τα άλλα όντα υπερέχει

Ξενοφών

Στη φύση των ανθρώπων δεν υπάρχει άλλο κάτι ανώτερο από το λογικό του

Μένανδρος

Ο συνετός άνθρωπος πρέπει να φροντίζει πάντα για να κάνει τη λογική του ανώτερη από τις επιθυμίες του.

Δημοσθένης

Όλα εκτός της λογικής είναι κακά. Όπως ακριβώς και όλα τα λογικά πράγματα είναι καλά (αξιοπρεπή)

Φίλων

Η λογική να αποτελεί κριτήριο γιατί οι αισθήσεις μας δεν είναι ακριβείς

Παρμενίδης

Το να σκέπτεσαι, άνθρωπε, λογικά, αποτελεί το πιο μεγάλο δώρο του θεού για σένα

Αισχύλος

Αν θέλεις να υποτάξεις τον κόσμο στον εαυτό σου, υπόταξε πιο πριν εσύ στη λογική τον ίδιο σου τον εαυτό.

Σενέκας

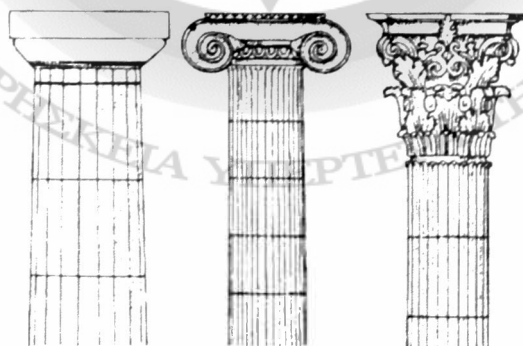
Η λογική είναι η κυρία και βασίλισσα όλων των επί γης πλασμάτων και πραγμάτων

Κικέρων

Τίποτε δεν μπορεί να διαρκέσει για πολύ, εφόσον δεν το κυβερνάει η λογική

Κουϊντίος Ρούφος

(Πηγή: Ν.Α.Ζαγκλαβήρα, «Εγκυκλοπαίδεια της Αρχαίας και Νεώτερης Σοφίας»)

Ιστορικές διαδρομές

Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ

Γουίλιαμ Γουλιέλμος

Μέρος 2ον

Ο Ύπατος Ποντίφικας και οι Εστιάδες

Πριν συνεχίσουμε είναι ανάγκη να αναφερθούμε εκτενέστερα στον Μέγιστο Αρχιερέα (Pontifex Maximus) και στις Εστιάδες.

Α) Ύπατος Ποντίφικας (Pontifex Maximus) είναι τίτλος που δήλωνε τον αρχιερέα της αρχαίας ρωμαϊκής Κολλεγίας των Ποντίφικων (Collegium Pontificum). Ήταν ο πιο σημαντικός θρησκευτικός τίτλος της αρχαίας ρωμαϊκής θρησκείας. Σταδιακά όμως περιέλαβε περισσότερες πολιτικές και διοικητικές αρμοδιότητες. Αρχικά ήταν τίτλος διαθέσιμος μόνο στους πατρικίους, πράγμα που άλλαξε το 254π.Χ. με την ανάδειξη ενός πληβείου στη θέση αυτή. «Ύπατος Ποντίφηξ» ή απλά «Ποντίφικας», ονομάζεται σήμερα ο προκαθήμενος της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας, γνωστός και ως «Πάπας» (ιταλικό υποκοριστικό της λέξης «πατέρας»).

Η λατινική λέξη Pontifex κυριολεκτικά σημαίνει «Κατασκευαστής Γεφυρών» (pons+facere). «Maximus» σημαίνει Ανώτατος, Ύπατος. Πρέπει να τονιστεί εδώ πως η θέση του «Κατασκευαστή Γεφυρών» στη Ρώμη ήταν πολύ σπουδαία. Ο ποταμός Τίβερης που τη διασχίζει, είχε ιερή σημασία για τους αρχαίους Ρωμαίους και μόνο ένας γνωστός και ευσεβής Ρωμαίος επιτρεπόταν να αλλοιώσει τον ποταμό με μηχανικές προσθήκες. Βέβαια, στη συγκεκριμένη περίπτωση μάλλον περιγράφει τη δημιουργία γεφυρών μεταξύ θεών και ανθρώπων. Η λέξη από μερικούς θεωρείται και παραλ-

λαγή της Ετρουσκικής λέξης για τον ιερέα. Στη ρωμαϊκή Ρεπούμπλικα, ο Pontifex Maximus ήταν ο ανώτερος άρχων της πολυθεϊστικής θρησκείας. Ήταν επίσης η σπουδαιότερη θέση στην Κολλεγία των Ποντίφικων (ή, αλλιώς, Ποντίφικιο Συμβούλιο). Τον πρώτο καιρό της Ρεπούμπλικα, ο Ποντίφικας διόριζε τα υπόλοιπα μέλη της Κολλεγίας, της οποίας τα μέλη επίσης ονομαζόνταν Ποντίφικες. Σύμφωνα με τον Κικέρωνα (Κικέρων, «Περί Ρητορικής III», 19,73), ο θρυλικός βασιλιάς της Ρώμης Νουμάς Πομπίλιος ίδρυσε την Κολλεγία των Ποντίφικων. Βέβαια, στη συνέχεια εμφανίστηκαν και άλλοι θρησκευτικοί άρχοντες, ακόμη και Κολλεγίες.

Τα στοιχεία για τα πρώτα χρόνια είναι ελάχιστα και κάποιες πηγές μιλούν για καθημερινή λίστα ενεργειών που αποτελούσε ταμπού για τον Ποντίφικα. Παρόλα αυτά κάποιες άλλες πηγές αναφέρουν ότι οι Ποντίφικες ζούσαν μια διακεκριμένη, βεβαίως, κοινωνική κοσμική ζωή χωρίς πολλούς περιορισμούς. Ο αριθμός των Ποντίφικων εκλεγόταν από το κοπάσιο (cooptation). Αρχικά ήταν έξη και ύστερα αυξήθηκαν σε δέκα έξη, μέχρι την επιβολή της Μοναρχίας όπου η θέση περιορίστηκε σε μια, που κατεχόταν από τον ίδιο τον Αυτοκράτορα.

Ο Ποντίφικας δεν περιοριζόταν στον ιερατικό του ρόλο. Κατείχε, εκτός της θρησκευτικής, και πολιτική δύναμη, χωρίς να είναι σίγουρο ποια από τις δύο κρινόταν ως ισχυρότερη. Η κατοχή της θέσης δεν απαγόρευε την κατοχή δικαστικής ή στρατιωτικής θέσης στον κάτοχό της. Εγκατασταθείς στο παλαιό Βασιλικό Ανάκτορο, «Curia Regia», στην Ιερά Οδό, ασκούσε την εποπτεία επί παντός ιερού θέματος. Οι Ποντίφικες κρατούσαν τα πρακτικά των εκλογών του δικαστικού σώματος και των δημόσιων ημερολογίων (annals maximis), εργασίες που τους προσέδιδαν κύρος. Ακόμα συνέλεγαν πληροφορίες για τη θρησκευτική παράδοση που αποτελούσε το δόγμα της θρησκείας τους. Τέλος έλεγχαν το ημερολόγιο και το συγχρόνιζαν με την αλλαγή των εποχών όποτε χρειαζόταν διόρθωση.

Αυτό χρησιμοποιήθηκε από πολλούς Ποντίφικες για να παρατείνουν το χρόνο που κατείχαν το αξίωμα ή να βοηθήσουν πολιτικούς συμμάχους τους. Οδήγησε όμως σε ημερολογιακό χάος που λύθηκε με την πρόταση του Ιουλιανού Ημερολογίου από τον Ιούλιο Καίσαρα που κατείχε τη θέση. Στην αρχή μόνο πατρίκιιο είχαν

το δικαίωμα να καταλάβουν τη θέση, αλλά το 254π.Χ. η θέση άνοιξε και για τους πληβείους χάνοντας λίγο από το κύρος της. Μετά τη δολοφονία του Ιούλιου Καίσαρα και τη εξορία του τότε Ποντίφικα Σύλλα, ο Αύγουστος Καίσαρας κατέλαβε τη θέση κάνοντας την έναν από τους πολλούς αυτοκρατορικούς τίτλους.

Με την επικράτηση του χριστιανισμού, ο τίτλος αυτός παρέμεινε προσδίδοντας στον φέροντα τη θεολογική ερμηνεία του γεφυροποιού ή οδοποιού μεταξύ Θεού και ανθρώπου. Τον τρόπο εκλογής του Ύπατου Ποντίφικα όρισαν κατά πρώτον η παράδοση, ο σχετικός νόμος του 332π.Χ., ο Δομέτιος Νόμος (Lex Domitia) του 104π.Χ. και οι νόμοι του Λεύκιου Κορνήλιου Σύλλα του 80π.Χ. Μερικές διατάξεις αυτών των νόμων σχετικά με την Ποντιφίκια λειτουργία ισχύουν μέχρι σήμερα.

Στα αυτοκρατορικά χρόνια το αξίωμα του Ύπατου Ποντίφικα αναλαμβανόταν από τον εκάστοτε αυτοκράτορα, έως τον Γρατσιανό,

που πρώτος το αρνήθηκε το 375. Για πρώτη φορά χρησιμοποιήθηκε ειρωνικά από τον Τερτυλιανό τον 3ο αιώνα μ.Χ. για να χαρακτηρίσει τον Πάπα Καλλίστο Α'. Επίσημα χρησιμοποιήθηκε τον 6ο αιώνα μ.Χ. από τον Πάπα Γρηγόριο Α', για να δηλώσει την υπεροχή της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και την πολιτική ηγεμονία του Βατικανού. Από τότε παρέμεινε ένας από τους τίτλους των προκαθήμενων της και των Ποντιφίκων συμβουλίων της.

Β) Στην αρχαία Ρώμη, οι Vestales ή Εστιάδες Παρθένες ήταν ιέρειες της Βέστα, θεάς της οικογενειακής εστίας, από απόδοση της ελληνικής θεάς Εστίας στη ρωμαϊκή θρησκεία. Πρωταρχικό τους καθήκον ήταν η συντή-

ρηση της Ιερής Φωτιάς της Βέστα στο ναό της θεάς στη Ρωμαϊκή Αγορά. Το καθήκον αυτό ήταν ιδιαίτερα τιμητικό και απέδιδε μεγάλη προνόμια στις γυναίκες που το υπηρετούσαν. Οι Εστιάδες αποτελούσαν τα μοναδικά θηλυκά μέλη του αρχαίου ρωμαϊκού ιερατείου. Ιερά τους αντικείμενα ήταν η φωτιά της εστίας και το καθαρό νερό.

Διάσημες Εστιάδες της ρωμαϊκής μυθολογίας είναι η Ταρπεία, κόρη του Σπούριου Ταρπίου, που πρόδωσε τη Ρώμη στους Σαβίνοους, καθώς και η Ρέα Σύλβια, που βιάστηκε από τον Μαρς (ρωμαϊκό αντίστοιχο του ελληνικού θεού Άρη) και έφερε στον κόσμο τον Ρωμύλο και τον Ρώμο, ιδρυτές της Ρώμης. Ο ιστορικός Πλούταρχος αποδίδει την ίδρυση του ναού της Εστίας στον Νούμα Πομπήλιο, που αρχικά όρισε δύο ιέρειες, στις οποίες αργότερα προστέθηκαν άλλες δύο, με τον Σέρβιο να ανεβάζει τον αριθμό τους σε έξι (*Πλουτάρχου Βίοι, Νούμα Πομπήλιος*, 9,5-10). Ο Αμβρόσιος αναφέρει και μία έβδομη προς το τέλος της παγανιστικής εποχής (Αμβρόσιος επίσκοπος Μεδιολάνων, *Επιστολή 18 «Εις Αυτοκράτορα Βαλεντιανό»*).

Ο ιστορικός του 2ου αιώνα, Αούλου Γέλλιος, γράφει πως η πρώτη Εστιάδα απομακρύνθηκε από τους γονείς της από τον ίδιο τον Νούμα Πομπήλιο. Ο Νούμα επίσης ανέθεσε στον Μέγιστο Ποντίφικα (*Pontifex Maximus*) να πρωτοστατεί στις τελετές, να ορίζει τους κανόνες των τελετών και να εποπτεύει τις Εστιάδες. Οι πρώτες Εστιάδες σύμφωνα με τον Μάρκο Τερέντιο Βάρρο ήταν: Η Γεγανία, η Βενενεία, η Κανονίλεια και η Ταρπήια. Οι Εστιάδες Παρθένες έγιναν τελικά μια ισχυρή δύναμη με μεγάλη επιρροή στο ρωμαϊκό κράτος. Όταν ο δικτάτορας Σύλλας περιέλαβε τον νεαρό Ιούλιο Καίσαρα στη λίστα θανάτου των πολιτικών του αντιπάλων, οι Εστιάδες παρενέβησαν υπέρ του και εξασφάλισαν συγχώρεση προς το πρόσωπό του (Σουετόνιος, *«Ιούλιος Καίσαρ»*, 1.2). Ο Οκταβιανός Αύγουστος περιέλαβε τις Εστιάδες σε όλες τις μεγάλες τελετές του κράτους.

Η Μεγίστη Εστιάδα Παρθένα (*Virgo Vestalis Maxima*) επέβλεπε τις άλλες ιέρειες και ήταν παρούσα στο Κολλέγιο των Ποντίφικων (*Collegium Pontificum*). Η θητεία της κρατούσε 57 έτη. Σύμφωνα με τον Τάκιτο, η τελευταία γνωστή Μεγίστη Εστιάδα ήταν η Κοέλια Κονκορδία, το 380. Ο θεσμός των Εστιάδων έλαβε

τέλος το 394, οπότε έσβησε οριστικά η φλόγα. Οι Εστιάδες διαλύθηκαν με διαταγή του Μεγάλου Θεοδοσίου.

Οι Εστιάδες Παρθένες και η ευημερία τους θεωρούνταν συναφασμένες με τη δημόσια υγεία και την ευμάρεια της πόλης. Ο Σύμμαχος γράφει (Αμβροσίου επισκόπου Μεδιολάνων, *Επιστολή 17*): «Οι νόμοι των προγόνων μας παρέχουν στις Εστιάδες Παρθένες και στους υπηρέτες των θεών τη συντήρησή του και δίκαια προνόμια. Το δώρο αυτό διατηρήθηκε απείραχτο μέχρι την εποχή των έκφυλων αργυραμοιβών, που μετέτρεψαν τη συντήρηση της ιερής αγνότητας σε μισθούς των αχθοφόρων. Σαν αποτέλεσμα του γεγονότος ξέσπασε λιμός και κακή σοδειά που διέψευσε τις ελπίδες όλων των επαρχιών (...). Ήταν μια ιεροσυλία που έκανε στείρα τη χρονιά, γιατί ήταν απαραίτητο να χάσουν όλοι αυτό που αρνήθηκαν από τη θρησκεία.»

Ο Ζώσιμος (Ζώσιμος, *Νέα Ιστορία*, 5.38) καταγράφει πως μια χριστιανή ευγενής, η Σερένα, ανιψιά του Θεοδοσίου, μπήκε στο ναό και πήρε από το άγαλμα της θεάς ένα κόσμημα, φορώντας το η ίδια στο λαιμό της. Μια ηλικιωμένη γυναίκα εμφανίστηκε, η τελευταία των Εστιάδων, και επέπληξε την Σερένα ζητώντας να πέσει επάνω της βαριά τιμωρία για τη βέβηλη πράξη της. (*The Curse of the last Vestal*, Melissa Barden Dowling, Biblical Archeology Society, Archeology Odyssey, Ιαν/Φεβρ. 2001). Σύμφωνα με τον Ζώσιμο, η Σερένα άρχισε να βλέπει βασανιστικά όνειρα που προέβλεπαν τον θάνατό της. Ο Αυγουστίνος εμπνεύστηκε να γράψει την «*Πόλη του Θεού*», από τους ψιθύρους πως η άλωση της Ρώμης και η πτώση της αυτοκρατορίας της έλαβε χώρα εξαιτίας της χριστιανικής εποχής και της αδιαλλαξίας που επέδειξε απέναντι στους παλιούς θεούς που υπεράσπιζαν την πόλη για πάνω από χίλια χρόνια.

Οι Εστιάδες Παρθένες έμπαιναν στο σχήμα σε πολύ νεαρή ηλικία, πριν την εφηβεία, και ορκίζονταν σε αγαμία για τα επόμενα 30 χρόνια της ζωής τους. Αυτά τα τριάντα χρόνια χωρίζονταν σε τρεις δεκαετίες. Δέκα για μαθητεία, δέκα για υπηρεσία και δέκα για διδασκαλία. Μετά μπορούσαν να παντρευτούν αν το ήθελαν (*Πλοντάρχον Βίοι*, *Νούμα Πομπήλιος*, 9,5-10). Ωστόσο λίγες αποφάσιζαν να αφήσουν το κύρος και τη διαβίωσή τους μέσα στην πολυτέλεια. Αυτό απαιτούσε να αφεθούν στην εξουσία ενός άντρα,

με όλες τις απαγορεύσεις που επέβαλε ο ρωμαϊκός νόμος. Από την άλλη, για έναν άνδρα, ένας γάμος με μια πρώην Εστιάδα θεωρούνταν μεγάλη τιμή. Ο αρχιερέας Μέγιστος Ποντίφικας έκανε τις επιλογές του μέσα από ένα μεγάλο σύνολο κοριτσιών μεταξύ έξη και δέκα ετών. Για να εξασφαλίσουν την ένταξή τους στο σχήμα έπρεπε να μην έχουν σωματικά ή ψυχικά ελαττώματα, να ζουν και οι δύο γονείς τους και να είναι κόρες κατοίκων της Ιταλίας που γεννήθηκαν ελεύθεροι. Άφηναν το πατρικό τους σπίτι, γίνονταν δεκτές από τον Μέγιστο Ποντίφικα και τα μαλλιά τους κουρευόνταν. Ο Ποντίφικας έδειχνε την επιλογή του με τα λόγια (*Εστιάδες Παρθένες*, Aulus Gellius, *Αττικές Νύκτες* 1,12):

«Σε παίρνω, Άματα, να γίνεις Εστιάδα ιέρεια, που θα τελεί τις ιερές τελετές, όπως ορίζει να κάνει μια Εστιάδα ιέρεια ο νόμος για χάρη του ρωμαϊκού λαού, με τους ίδιους όρους με εκείνη που ήταν Εστιάδα με τους καλύτερους όρους.»

Τώρα οι κοπέλες βρίσκονταν υπό την προστασία της θεάς. Αργότερα, όταν κατέστη πιο δύσκολο να βρίσκονται κατάλληλα κορίτσια, έγιναν δεκτές και κόρες πληβείων και αργότερα απελεύθερων ανδρών (*Vestal Virgins, Encyclopedia Britannica, Ultimate Reference DVD*, 2003). Στα καθήκοντά τους περιλαμβανόταν η συντήρηση της ιερής φλόγας της Βέστα, θεάς της εστίας και του σπιτιού, η σύλλογή νερού από μια ιερή πηγή, η προετοιμασία του φαγητού που χρειαζόταν για τις τελετές, και η φροντίδα των ιερών αντικειμένων στο σκευοφυλάκιο του ναού.

Συντηρώντας την ιερή φωτιά της Βέστα, από την οποία ο καθένας μπορούσε να πάρει φλόγα για προσωπική του χρήση στο σπίτι, λειτουργούσαν κατά κάποιο τρόπο ως οικονόμοι κάθε σπιτιού της Ρώμης, υπό θρησκευτικό πρίσμα. Στις Εστιάδες ανατέθηκε κατά καιρούς να φυλάξουν με ασφάλεια διαθήκες σημαντικών ανθρώπων όπως ο Ιούλιος Καίσαρ και ο Μάρκος Αντώνιος. Επιπροσθέτως, πρόσεχαν και ορισμένα ιερά αντικείμενα συμπεριλαμβανομένου του Παλλადίου. Επίσης, έφτιαχναν ένα ειδικό αλεύρι που ονομάζεται *mola salsa* και το οποίο χρησιμοποιούσαν σε όλες τις δημόσιες προσφορές προς κάποιον θεό. Οι Εστιάδες απολάμβαναν σημαντικά προνόμια όπως:

— Η παρουσία τους θεωρούνταν απαραίτητη σε πολυάριθμες δημόσιες εκδηλώσεις και τελετές, ενώ όπου κι αν πήγαιναν μεταφέ-

ρονταν με ένα σκεπασμένο δίτροχο, ένα *carpentum*, του οποίου προπορευόταν ένας ραβδούχος και είχαν προτεραιότητα. Στις δημόσιες εκδηλώσεις, όπως αγώνες και άλλες παραστάσεις, είχαν κρατημένη τιμητική θέση. Αντίθετα με τις περισσότερες Ρωμαίες, δεν ήταν υποκείμενες στο *patria potestas* και ήταν έτσι ελεύθερες να έχουν προσωπική ιδιοκτησία, να κάνουν διαθήκη και να ψηφίζουν. Παρείχαν αποδείξεις χωρίς να ορκίζονται. Με δεδομένο τον αδιάφθορο χαρακτήρα τους, τους παρέδιδαν για φύλαξη σημαντικές διαθήκες και κρατικά έγγραφα.

Θεωρούνταν ιερές. Θάνατος ήταν η ποινή για κάποιον που τις τραυμάτιζε και είχαν συνοδούς για προστασία από επιθέσεις. Είχαν τη δύναμη να απελευθερώνουν καταδικασμένους και σκλάβους, αγγίζοντάς τους. Αν ένα πρόσωπο καταδικασμένο σε θάνατο συναντούσε μια Εστιάδα στο δρόμο προς το πεδίο εκτέλεσης, λάμβανε χάρη αυτοδικαίως. Τους επιτρεπόταν να πετούν τελετουργικά ομοιώματα από άχυρο στον ποταμό Τίβερη, στις 15 Μαΐου (Διονύσιος Αλικαρνασσεύς, *Ρωμαϊκές Αρχαιότητες* 1,19,38 και Γουίλιαμ Σμιθ «*A Dictionary of Greek and Roman Antiquities*», John Murray, London 1875).

Το να αφεθεί η ιερή φλόγα της Βέστα να σβήσει, υπονοώντας ότι η θεά απέσυρε την προστασία της από την πόλη, ήταν σημαντικό παράπτωμα και τιμωρούνταν με μαστίγωμα (*Vesta, Encyclopedia Britannica*, 1911 Edition). Η αγνότητα των Εστιάδων θεωρούνταν συνυφασμένη με την υγεία του ρωμαϊκού κράτους. Όταν έμπαιναν στο σχήμα τα κορίτσια, άφηναν πίσω τους την εξουσία του πατέρα και γίνονταν κόρες του κράτους. Κατ' επέκταση, οποιαδήποτε σαρκική σχέση με έναν πολίτη θεωρούνταν αιμομιξία και πράξη προδοσίας (*Vestal Virgins, Chaste Keepers of the Flame*, Melissa Barden Dowling, Biblical Archeological Society, Archeology Odyssey, 2001).

Η τιμωρία για την παράβαση του όρκου ήταν να θαφτούν ζωντανές στο *campus sceleratus*, μια υπόγεια κάμαρα, με φαγητό και νερό λίγων ημερών. Η αρχαία παράδοση απαιτούσε μια ανυπάκουη Εστιάδα να θάβεται μέσα στην πόλη, καθώς αυτός ήταν ο μοναδικός τρόπος να μην χυθεί το αίμα της, πράγμα που απαγορευόταν αυστηρά. Δυστυχώς η πράξη αυτή παραβίαζε το ρωμαϊκό νόμο που όριζε κανένα πρόσωπο να μην θάβεται μέσα στην πόλη. Για

να λυθεί το ζήτημα αυτό, οι Ρωμαίοι έθαβαν την ιέρεια με μια ποσότητα τροφίμων και νερού, όχι για να επεκτείνουν την τιμωρία της αλλά ώστε να μην πεθάνει πρακτικά μέσα στην πόλη, αλλά να κατέβει σε ένα «κατοικήσιμο δωμάτιο». Επιπλέον, θα πέθαινε με τη θέλησή της. ● Οι περιπτώσεις τέτοιας ανομίας και τιμωρίας ήταν σπάνιες. Η Εστιάδα Τουκκία κατηγορήθηκε για πορνεία, αλλά μετέφερε νερό σε ένα κόσκινο για να αποδείξει την αθωότητά της.

Η μέθοδος απόδειξης ότι μια Εστιάς διέπραξε παράπτωμα, θα μπορούσε να θεωρηθεί μη επιστημονική βάση των σύγχρονων προτύπων. Επειδή η παρθενία μιας Εστιάδας θεωρούταν συνυφασμένη με την ιερή φλόγα, αν η φλόγα έσβηνε μπορεί να σήμαινε πως είτε η ιέρεια δεν συμπεριφέρθηκε σωστά ή ότι παραμέλησε τα καθήκοντά της. Ενώ ο θεσμός των Εστιάδων διατηρήθηκε για πάνω από χίλια χρόνια, υπάρχουν μόνο δέκα καταγεγραμμένες περιπτώσεις ανομίας και οι συγκεκριμένες δίκες έλαβαν χώρα σε περιόδους πολιτικής κρίσης του κράτους. Υπάρχει η πιθανότητα οι Εστιάδες να χρησιμοποιήθηκαν σαν αποδιοπομπαίοι τράγοι. («*Vestal Virgins, Chaste Keepers of the Flame*», Melissa Barden Dowling). Καθώς η ευημερία του κράτους θεωρούταν ότι σχετιζόταν άμεσα με την αγνότητα και την πνευματική υγεία τους, είναι λογικό η υποψία να βρήκε πρόσφορο έδαφος σε περιόδους κρίσης.

Για τις πρώτες Εστιάδες, στην Άλμπα Λόνγκα, πιστεύεται πως μαστιγώνονταν μέχρι θανάτου αν είχαν σεξουαλικές σχέσεις. Ο ρωμαίος βασιλιάς Ταρκίνιος Πρίσκος όρισε την τιμωρία του θάψιματος, την οποία επέβαλε στην ιέρεια Πινάρια. Το μαστίγωμα με καλάμια, καμιά φορά προηγούταν της ποινής, όπως συνέβη με την Ουρμπινία, το 471πΧ. Υποψίες κίνησε η Μινούτσια εξαιτίας μιας ανεπίτρεπτης αγάπης για την εμφάνισή της και τις αποδείξεις που παρείχε ένας σκλάβος. Κρίθηκε ένοχη και θάφτηκε ζωντανή (Τίτος Λίβιος, «*Ιστορία της Ρώμης*», βιβλ. 8, 15).

Παρομοίως η Ποστουρνία, αν και ήταν σύμφωνα με τον ιστορικό Λίβιο αθώα (βιβλ. 4,44), δικάστηκε για έλλειψη αρετής με τις υποψίες να έχει κινήσει ή άσεμνη εμφάνισή της. Η Ποστουρνία τελικά έλαβε ανστηρή προειδοποίηση να συμμορφωθεί. Οι Εστιάδες Αιμιλία, Λικίνια και Ματρία εκτελέστηκαν μετά από καταγγελία του υπηρέτη ενός βάρβαρου υπέα. Λίγες Εστιάδες Παρθένες απαλλάχθηκαν από τις κατηγορίες. Κάποιοι καθάρισαν το όνομά

τους μέσα από σκληρές δοκιμασίες. (Γουίλιαμ Σμιθ, «*A Dictionary of Greek and Roman Antiquities*», John Murray, London 1875). Ο εραστής μιας ένοχης Εστιάδας μαστιγώθηκε μέχρι θανάτου στο Forum Boarium ή στο Comitium (Howatson M. C., «*Oxford Companion to Classical Literature*», Oxford University Press, 1989).

Οι πρωτεύουσες τελετές προς τιμή της Βέστα ήταν τα Βεστάλια, που εορτάζονταν από τις 7 μέχρι τις 15 Ιουνίου. Μόνο στις 7 Ιουλίου, το σκευοφυλάκιο της θεάς όπου έμπαιναν συνήθως μόνο οι ιέρειες, ήταν προσβάσιμο στις μητέρες οικογενειών που έφεραν πιάτα με φαγητό. Στις απλές τελετές ιερουργούσαν οι Εστιάδες, οι οποίες μάζευαν σιτηρά και έφτιαχναν αλμυρά κέικ για τη γιορτή. Αυτή ήταν η μοναδική φορά που έφτιαχναν τη mola salsa, καθώς ήταν η ιερότερη ημέρα για την Βέστα και έπρεπε να φτιαχτεί σωστά και τέλεια επειδή χρησιμοποιούταν σε όλες τις δημόσιες θυσίες.

Τα κύρια κομμάτια του ενδύματος μιας Εστιάδας ήταν μια infula, ένα suffibulum και μια palla. Infula ονομαζόταν μια μακριά καλύπτρα για το κεφάλι που έπεφτε στους ώμους. Συνήθως από κάτω υπήρχαν κόκκινες και λευκές μάλλινες κορδέλες. Το suffibulum ήταν μια πόρπη που συγκρατούσε την palla. Η palla ήταν ένας απλός μανδύας καρφισωμένος με την πόρπη στον αριστερό ώμο.

Μετά από τις δύο αναγκαίες εκτενείς αναφορές στον Ύπατο Ποντίφικα και τις Εστιάδες Παρθένες, είναι πια καιρός να συνεχίσουμε το θέμα μας.

(Συνεχίζεται)

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΣΜΟΣ

Κωνσταντίνος Κοντούλης
(Ομιλία στη Στοά Επίκουρος)

(...) Ευθύς ως γεννηθούμε, αρχίζει κι η επιστροφή.
Ταιντόχρονα το ξεκίνημα κι ο γηρισμός. Κάθε στιγμή πεθαίνουμε.
Γι' αυτό πολλοί διαλάλησαν: Σκοπός της ζωής είναι ο θάνατος.
Μα κι ευθύς ως γεννηθούμε,
αρχίζει κι η προσπάθεια να δημιουργήσουμε,
να συνθέσουμε, να κάνουμε την ύλη ζωή.
Κάθε στιγμή γεννιούμαστε.
Γι' αυτό πολλοί διαλάλησαν: Σκοπός της εφ'ήμερης ζωής
είναι η αθανασία.
«Να πεθαίνεις κάθε μέρα. Να γεννιέσαι κάθε μέρα.
Ν' αρνιέσαι ό,τι έχεις κάθε μέρα.
Η ανώτατη αρετή δεν είναι να 'σαι λέντερος
παρά να μάχεσαι για την ελευθερία(...)»

Νίκος Καζαντζάκης – Ασκητική

Εισαγωγή – Γενικά

Η επιστημονική έρευνα επεκτείνεται σε όλους τους τομείς του φυσικού κόσμου αλλά και του πνευματικού. Τα καθημερινά επιτεύγματα της επιστήμης είναι από εντυπωσιακά έως απίστευτα γιατί αγγίζουν την σφαίρα της φαντασίας. Από την άλλη μεριά, ο εσωτερισμός φιλοδοξεί να αποκτήσει την αίγλη της επιστήμης χωρίς να αλλοτριωθεί, και να πείσει ότι αυτά που πρεσβεύει δεν είναι απλές φαντασιώσεις αλλά βασίζονται σε φυσικούς νόμους που απλά δεν έχουν ακόμα ανακαλυφθεί. Όσο για την επιρροή του στο κοινωνικό γίγνεσθαι, είναι διάχυτη σε κάθε πλευρά της ζωής, αν και τις περισσότερες φορές ασαφής, αδιόρατη και καλυμμένη. Υπάρχουν πολλοί

κλάδοι στον εσωτερισμό. Ο στόχος κοινός, οι μέθοδοι πολλές. Μιας όμως που, ως μέθοδοι, στηρίζονται στη νοητική σύλληψη και επεξήγηση, καταλήγουν, όπως και οι θρησκείες αλλά και κάθε μορφής δόγμα, να παλεύουν για το ποιος θα κυριαρχήσει στους «αγίους τόπους» της ψυχής. Η τάση αυτή, αν και θα ήταν εύκολα αποδεκτή, προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία όταν φαίνεται να κυριαρχεί στον εσωτερισμό.

Τελικά το πρόβλημα της αλληλο-ακύρωσης έγκειται όχι τόσο στο βαθμό αληθείας που κρύβεται πίσω από κάθε ανθρώπινη επιστήμη και αντίληψη, αλλά σε αυτήν καθεαυτή την τάση των ανθρώπων να δογματίζουν προκειμένου να νιώθουν την ασφάλεια μιας σταθερής νοητικής βάσης. Ποια επιστήμη μπορεί να μας πει, ότι μόνη αυτή γνωρίζει τη λειτουργία της ψυχής και μπορεί να σταθεί επάξια στο πλευρό των ανθρώπων; Ποια επιστήμη θα μπορέσει να δει κάθε ανθρώπινη έκφραση στο ευρύτερο πλαίσιο της λειτουργίας του Όλου, ενδυναμώνοντάς την και αίροντας τους περιορισμούς της αντί να προσθέτει και άλλους;

Φυσικός Κώδικας

Οι εκπληκτικές καθημερινά επιτυχίες της επιστήμης, μας κάνουν να ξεχνάμε πως είναι σχεδόν θαύμα ότι η επιστήμη λειτουργεί. Αυτό συμβαίνει επειδή η Φύση χαρακτηρίζεται από κανονικότητες που ονομάζουμε «νόμους». Ωστόσο, ένας δεύτερος παράγοντας εξίσου σημαντικός είναι το γεγονός ότι ο εγκέφαλος μας είναι ικανός να αντιληφθεί αυτές τις κανονικότητες. Πράγματι, η Φύση, μας στέλνει νότες μουσικής αλλά δεν μας δίνει την μελωδία. Στο χέρι μας είναι να την αποκωδικοποιήσουμε. Η ερμηνεία τους δεν είναι πάντα άμεσα εμφανής. Το εκπληκτικό είναι ότι ο εγκέφαλός μας είναι σε θέση να αποκρυπτογραφήσει, τουλάχιστον εν μέρει, τον Κοσμικό κώδικα, και ότι μπορούμε να προσδεύσουμε προς μια όλο και πληρέστερη κατανόηση του κόσμου.

Κάλλιστα θα μπορούσαμε να ζούμε σε ένα σύμπαν όπου οι κανονικότητες θα ήταν τόσο συγκαλυμμένες, τα κίνητρα τόσο καλά κρυμμένα, η μελωδία τόσο απόκρυφη, που η αποκωδικοποίηση του κοσμικού κώδικα θα απαιτούσε ασύγκριτα πιο πολλές διανοητικές ικανότητες από αυτές που διαθέτει ο ανθρώπινος εγκέφαλος. Θα

μπορούσαμε να ζούμε και σε ένα σύμπαν όπου οι κανονικότητες θα ήταν τόσο εμφανείς και διάφανες, που θα τις είχαμε μπροστά στα μάτια μας και δεν θα χρειαζόταν καμία διανοητική προσπάθεια για να καταλάβουμε το νόημά τους.

«Ο Θεός είναι περίπλοκος αλλά δεν είναι κακός», έλεγε ο Αϊνστάιν. Περίπλοκος επειδή το μυστικό της μελωδίας δεν μας το προσφέρει στο πιάτο. Και δεν είναι κακός αφού, αν βάλοιμε τα δυνάτα μας, θα μπορέσουμε να αποκωδικοποιήσουμε τον κώδικα. Εξίσου εκπληκτική είναι η δυνατότητα του εγκεφάλου μας να αφομοιώνει συγκεκριμένα γεγονότα και αφηρημένες έννοιες, και η ικανότητά του να μαθαίνει φυσική, χημεία, βιολογία, μαθηματικά, πληροφορική, φιλοσοφία κλπ, για να μπορεί να δημιουργεί επιστήμη. Η γνώση του κόσμου αποκτάται με δύο διαφορετικούς τρόπους. Από τη μια είναι η «αισθητηριακή, άμεση και ενστικτώδης γνώση» και από την άλλη, «η διανοητική γνώση, λιγότερο άμεση και πιο σκεπτικιστική».

Θεωρητικά δεν υπάρχει καμία εμφανής σύνδεση ανάμεσα σε αυτούς τους δύο τρόπους γνώσης. Είναι διαχωρισμένοι ο ένας από τον άλλο, και η διανοητική γνώση είναι απλώς μια πιο περίπλοκη προσέκταση της αισθητηριακής γνώσης. Η αισθητηριακή γνώση απαντά σε μια βιολογική ανάγκη. Το γεγονός ότι συνειδητοποιούμε την πτώση ενός μήλου, μας προφυλάσσει από το να μας πέσει στο κεφάλι και να μας πληγώσει. Αντίθετα, η διανοητική γνώση δεν έχει καμία σχέση με το ένστικτο της επιβίωσης. Η ικανότητά μας να κατανοούμε το σύμπαν δεν είναι το αποτέλεσμα μιας εντυχούς σύμπτωσης. «Προγραμματίστηκε» εκ των προτέρων, όπως και το σύμπαν ρυθμίστηκε με εξαιρετική ακρίβεια από τη γέννησή του ακόμα, για να δεχθεί την εμφάνιση της ζωής.

Δεν ξέρουμε με ποιο τρόπο σκεπτόμαστε και καταλήγουμε σε συμπεράσματα, αλλά δεν θα ήταν έκπληξη, την ημέρα που θα κατανοήσουμε τους μηχανισμούς της σκέψης, αν αποδεικνυόταν ότι ο ανθρώπινος εγκέφαλος είναι συναρμολογημένος με λεπτομερέστατη ακρίβεια ώστε να μπορέσει να αναδυθεί η σκέψη. Το κατά πόσον οι νόμοι είναι προϊόν σχεδιασμού ή αναπτύχθηκαν τυχαία έχει αποτελέσει θέμα έντονης διαμάχης, ιδίως τα τελευταία χρόνια που βρέθηκε πως η ζωή και η συνειδηση υπάρχουν χάρη σε ένα πλήθος από «τυχαία γεγονότα» ή συμπτώσεις. Για μερικούς αυτό αποδεικνύει την ύπαρξη μιας θεϊκής οντότητας που έφτιαξε τους νόμους

της Φύσης, έτσι ώστε να καθιστούν δυνατή τη ζωή και άρα, εμάς. Για άλλους σημαίνει ότι είμαστε προϊόν μια σειράς αίσιων συμπτώσεων. Για να αξιολογήσουμε την πολυπλοκότητα αυτών των επιχειρημάτων, πρέπει πρώτα να δούμε ποιες είναι αυτές οι συμπτώσεις που καθιστούν δυνατή τη ζωή στη Γη.

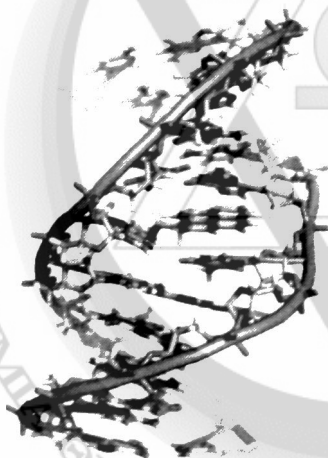
Στην πραγματικότητα η Γη δεν βρίσκεται απλώς στη ζώνη Goldilocks του Ήλιου αλλά και σε μια σειρά από άλλες ανάλογες ζώνες. Για παράδειγμα, το μέγεθος της Σελήνης είναι αυτό ακριβώς που πρέπει ώστε να σταθεροποιείται η τροχιά της Γης. Αν σκεφτεί κανείς ότι η δημιουργία του DNA προϋποθέτει εκατοντάδες εκατομμύρια χρόνια κλιματικής σταθερότητας και αν ο άξονας της Γης έπαιρνε κλίση διαφορετική από αυτή που έχει σήμερα (27ο), οι επακόλουθες καταστροφικές κλιματικές μεταβολές θα απέκλειαν τη δημιουργία ζωής. Ευτυχώς η Σελήνη μας έχει το «κατάλληλο» μέγεθος ώστε η τροχιά της Γης να είναι σταθερή και να μην κινδυνεύουμε από μια τέτοια καταστροφή.

Αν η Γη ήταν λίγο μικρότερη, η βαρύτητά της θα ήταν πολύ ασθενής για να συγκρατεί το οξυγόνο. Αν πάλι ήταν πολύ μεγάλη, θα συγκρατούσε πολλά από τα αργέγονα δηλητηριώδη αέρια, αποκλείοντας την ανάπτυξη ζωής. Η Γη λοιπόν έχει ακριβώς το «σωστό» βάρος και τη «σωστή» θέση, ώστε η σύνθεση της ατμόσφαιράς της να ευνοεί τη διατήρηση της ζωής. Οι ευμενείς αυτές συμπτώσεις, στις οποίες εμπίπτει η Γη, είναι τόσες πολλές που δεν αποκλείεται να είναι ο μόνος πλανήτης που φιλοξενεί νοήμονα όντα σε ολόκληρο το Γαλαξία, ίσως και σε ολόκληρο το σύμπαν. (Γουόρντ και Μπράουνλι)

Αυτή «η εξαιρετική τάξη, που μας αποκαλύπτεται μέσω της επιστημονικής κατανόησης του φυσικού κόσμου, παραπέμπει στο Θεϊόν». Ακόμα και ο Νεύτων, ο άνθρωπος που μίλησε πρώτος για τους αμετάβλητους νόμους που κινούν πλανήτες και άστρα χωρίς θεϊκή παρέμβαση, πίστευε ότι η τελειότητα αυτών των νόμων υποδηλώνει την ύπαρξη του Θεού. Οι ειδικοί έχουν φτιάξει έναν εκτενή κατάλογο όπου απαριθμούν διάφορες τέτοιες «ευτυχείς κοσμικές συμπτώσεις». Είναι συγκλονιστικό το πόσες από τις γνωστές σταθερές του σύμπαντος έχουν τιμές εντός των στενών ορίων μέσα στα οποία ευδοκιμεί η ζωή. Ο αστρονόμος Χιου Ρος, θέλοντας να δείξει πόσο αξιοσημείωτες είναι όλες αυτές οι συμπτώσεις, λέει πως «είναι σαν

να ξεσπά κυκλώνας σε μια μάντρα με παλιοσίδερα και όταν τελειώνει, να έχει σιναρμολογηθεί ένα Μπόινγκ 747». «Πώς όμως μπόρεσε η άβια ύλη να γεννήσει την έμβια ύλη;». Πώς μπόρεσε η σπίθα της ζωής να ξεπηδήσει από ένα σύνολο ανενεργών ατόμων και μορίων; Όταν ξεκινά η διαδικασία της ζωής, μπορούμε να φανταστούμε τους μηχανισμούς που την κάνουν να αναπτύσσεται και να πολλαπλασιάζεται. Όμως, πώς προέκυψε το πρώτο κύτταρο της ζωής; Βρέθηκε ότι «η ζωή προκύπτει από μια αρμονική συνεργασία ανάμεσα στα νουκλεϊκά οξέα, όπως το DNA και στις πρωτεΐνες».

Το 1952, οι Αμερικανοί χημικοί Στάνλεϊ Μίλερ και Χάρολντ Άρϋ (1831-1981), σε ένα πείραμα που έμεινε στην ιστορία, δημιούργησαν ζωή από ανόργανες ουσίες (άβιες). Η ικανότητά μας να δημιουργούμε επιστήμη και να αποκωδικοποιούμε τον κοσμικό κώδικα, υποδηλώνει μια στενή σχέση ανάμεσα στο νοητικό μας κόσμο και τον κόσμο των Πλατωνικών μορφών. Το σύμπαν γέννησε έναν άνθρωπο ικανό να το κατανοεί. Ο κύκλος έκλεισε. Αυτό δεν είναι τυ-

χαίο. Έχουμε το χάρισμα να κατανοούμε ότι το σύμπαν δεν είναι ένα σύνολο σωματιδίων αδρανούς ύλης. Είναι εκδήλωση μιας απείρως περίπλοκης και κομψής αρχής. Το σύμπαν είναι μια συμφωνία εγχόρδων και ο νους του Θεού μπορεί να είναι αυτή η κοσμική μουσική που αντηχεί στον υπερχώρο. Αν αυτή η αναλογία ενσταθεί, τότε διερωτάται κανείς, μελετώντας την τελευταία Κοσμοθεωρία (String Theory): «Υπάρχει κάποιος σινθέτης; Κάποιος που να σχεδίασε τη θεωρία των χορδών και τα πολλαπλά σύ-

μπαντα που περιγράφει; Αν το σύμπαν είναι ένα καλοκοιμισμένο ρολόι, υπάρχει κάποιος Ωρολόγοποιός;» Ο Αϊνστάιν, φτιάχνοντας τις θεωρίες του για το σύμπαν, ρωτούσε πάντα, «πώς θα σχεδίαζα εγώ το σύμπαν;» Τελικά έβλινε προς την άποψη ότι ο Θεός δεν είχε άλλη επιλογή και δεν έπαιζε ζάρια. Η μοίρα μας είναι να σμιλεύου-

με μόνοι μας το μέλλον μας αντί να μας παραδίδεται από κάποια ανώτερη αρχή. Κάποτε ο Αϊνστάιν ομολόγησε με θλίψη ότι δεν ήξερε πώς να καθησυχάσει τους ανθρώπους που τον βομβάρδιζαν καθημερινά με γράμματα, παρακαλώντας τον να τους αποκαλύψει το νόημα της ζωής. Ο Άλαν Γκαρθ έλεγε: «Προσωπικά αισθάνομαι ότι στη ζωή υπάρχει σκοπός – σε τελική ανάλυση μπορεί να είναι ο σκοπός που της προσδίδουμε εμείς και όχι ένας σκοπός που εκπορεύεται από κάποιο κοσμικό σχέδιο».

Ο Πλάτων είχε συνειδητοποιήσει και αποδεχόταν αξιωματικά δύο μορφές του θεού. Μία που ονόμαζε «Αγαθόν» και είναι αιώνια, αναλλοίωτη και κατοικεί στον κόσμο των Ιδεών, και μια άλλη που αποκαλούσε «Δημιουργό», η οποία διαμορφώνει την ύλη του ενδεχόμενου και μεταβαλλόμενου κόσμου σύμφωνα με τα σχέδια του κόσμου των Ιδεών. Όμως ο Πλάτων δεν προσπάθησε να συμφιλιώσει τις δύο αρχές, αρκούμενος να δηλώσει ότι μόνο το Αγαθόν είναι αληθινό ενώ ο Δημιουργός είναι απλώς μια ωχρή και ψευδαισθητική αναπαράστασή του. Το χριστιανικό δόγμα προσπάθησε να λύσει το πρόβλημα εισάγοντας την ιδέα της δημιουργίας του κόσμου εκ του μηδενός (ex nihilo), από μια «πράξη ελεύθερης βούλησης ενός Θεού που κατοικεί έξω από το χώρο και το χρόνο».

Παραμένουν όμως εννοιολογικές δυσκολίες που γενιές ολόκληρες φιλοσόφων και θεολόγων δεν μπόρεσαν να ξεπεράσουν. «Τι είναι αυτό που οδήγησε τον Θεό στη συγκεκριμένη επιλογή; Γιατί ο Θεός επέλεξε αυτό το σύμπαν αντί για κάποιο άλλο; Αποφάσισε με βάση τη φύση Του; Τι μπορούμε να πούμε για τη φύση του Θεού; Ότι είναι αναγκαία; Όμως, αν ο Θεός δεν έχει επιλογή όσον αφορά την ύπαρξη και τις ιδιότητές Του, θα μπορούσε να έχει επιλογή όσον αφορά το σύμπαν που Αυτός δημιουργήσει; Έτσι βρισκόμαστε ξανά μπροστά στο δίλημμα: «Ή ο Θεός είναι ο δημιουργός και το αίτιο του ενδεχόμενου κόσμου, και τότε πρέπει να είναι και ο ίδιος ενδεχόμενος και πρόσκαιρος – ή, αλλιώς, ο Θεός είναι αναγκαίος αλλά τότε και η δημιουργία Του είναι και αυτή αναγκαία και άχρονη». Ένας αναγκαίος Θεός δεν μπορεί να δημιουργήσει έναν ενδεχόμενο κόσμο. Αυτή η πιθανότητα, που αφήνεται στον άνθρωπο να εξερευνήσει το σύμπαν και να παράγει το καινοφανές, μπο-

ρεί να καταλήξει σε έναν συμβιβασμό ανάμεσα στην τύχη και την αναγκαιότητα. Ο Θεός, δημιουργός των άχρονων και αναγκαιών νόμων, θα ήταν υπεύθυνος για την τάξη του κόσμου όχι άμεσα αλλά δίνοντας στο σύμπαν τη δυνατότητα να δράσει ή να μη δράσει ελεύθερα. Άραγε, «υπάρχει τύχη στην αναγκαιότητα; Υπάρχει ελευθερία στον ντετερμινισμό; Υπάρχει το απρόβλεπτο στο προβλέψιμο;

Ιατρική

Εκτός από τα παραπάνω που αναφέρθηκαν, υπάρχουν και εκατοντάδες άλλα παραδείγματα στα οποία, το ίδιο το ανθρώπινο πνεύμα είναι ο δημιουργός της αναζήτησης για την κατανόηση της Φύσης και την κατασκευή ολόκληρου του σύμπαντος, ενεργοποιώντας επιστημονικές μεθόδους. Και όταν πλέον αδυνατεί να απαντήσει, καταλήγει πάλι από την αρχή στις εσωτερικές αντιλήψεις. Εδώ δεν μπορούμε να καταγράψουμε όλα τα επιτεύγματα της επιστημονικής κοινότητας, κάποια όμως πολύ χαρακτηριστικά της προόδου αυτής μπορεί να μας προβληματίσουν, όπως στον τομέα της ιατρικής. Η πρόοδος αυτής της επιστήμης τα τελευταία 30 χρόνια τρέχει με ιλιγγιώδη ρυθμό και τα θαύματα του χθες είναι τυπικές διαδικασίες του σήμερα.

Οι μεταμοσχεύσεις καρδιάς και οργάνων έχουν γίνει σχεδόν εργασία ρουτίνας στα διάφορα νοσοκομεία του κόσμου. Ωστόσο, κάθε τόσο προκύπτει κάποια ιστορία που μας καθηλώνει και μας αναγκάζει να παρατηρήσουμε πως δεν πρόκειται για κάτι το τόσο συνηθισμένο σε ορισμένες περίπλοκες επεμβάσεις. Ο λόγος γίνεται για την προτεινόμενη υπόθεση ότι οι ασθενείς δεν θα μπορούσαν να πάρουν μόνο τα όργανα από τους δότες, αλλά ακόμα και αναμνήσεις ή την ίδια την «ψυχή» του δότη, και αυτό αποτελεί σίγουρα μια πολύ προχωρημένη σκέψη μεταμόσχευσης της ανθρώπινης «ψυχής». Χωρίς αμφιβολία, ο θρόνος του νου, η συνείδησή μας, η ίδια η ψυχή μας, αν κάτι τέτοιο υπάρχει, εντοπίζεται στον εγκέφαλο.

Ο μοναδικός έλεγχος της καρδιάς στο νου μας αφορά στο αν στέλνει αίμα στον εγκέφαλο. Παρόλα αυτά, κάποιοι τολμηροί επιστήμονες ισχυρίζονται ότι οι αναμνήσεις και ο χαρακτήρας μας δεν κωδικοποιείται μόνο μέσα στους εγκεφαλικούς νευρώνες αλλά σε ολόκληρο το σώμα μας. Η συνείδηση, όπως ισχυρίζονται, δημιουρ-

γείται από κάθε ζωντανό κύτταρο του σώματος, τα οποία δρουν σε συμφωνία μεταξύ τους.

Υποστηρίζουν δηλαδή ότι η καρδιά μας, το συκώτι αλλά και κάθε ένα όργανο του σώματος φυλάσσει τις αναμνήσεις μας, οδηγεί τα συναισθήματά μας και μας εμποτίζει με τον ιδιαίτερο χαρακτήρα

μας. Ολόκληρο το σώμα είναι ο θρόνος της ψυχής και όχι μόνο ο εγκέφαλος. Και αν κάποιο από τα όργανα αυτά θα πρέπει να μεταμοσχευθεί σε άλλο άτομο, τμήμα των αναμνήσεων, ίσως ακόμα και στοιχεία της ψυχής, πιθανόν να μεταμοσχεύονται μαζί με αυτό(*).

Υπάρχουν για την ώρα περισσότερες από 70 τεκμηριωμένες περιπτώσεις, όπου ασθενείς που τους δόθηκαν όργανα έλαβαν μαζί με αυτά και στοιχεία της προσωπικότητας του δότη του οργάνου.

Ο καθηγητής Gary Schwartz και οι συνεργάτες του στο πανεπιστήμιο της Αριζόνα (ΗΠΑ) έχουν τεκμηριώσει πολυάριθμες περιπτώσεις. Και κάθε μια τέτοια περίπτωση αποτελεί μια ευθεία πρόκληση στο ιατρικό κατεστημένο.

(Συνεχίζεται)

(*) (Σημ. επιμελ.) Οι δηλώσεις αυτές έρχονται σε συμφωνία με τις διδασκαλίες της ιδρύτριας της Θ. Ε., Ε Π. Μπλαβάτσκυ, από τον 19ο αιώνα. Σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο προσφάτως εκδοθέν βιβλίο «Γιόγκα και Αποκρυφισμός», σελ. 214-224 (ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ)

ΑΤΕΛΕΙΩΤΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Παναγιώτης Βλαχόπουλος

Η υπαρξιακή αγωνία του ανθρώπου, η ενδόμυχη τάση για το ωραίο και το αληθινό, οι πνευματικές του ανησιχίες είναι προνόμιο αλλά και μαρτύριο. Και όμως, από την εποχή του πνευματικού ανθρώπου, η αγωνία του για το άγνωστο και στη συνέχεια για τη γνώση, είναι οι αγώνες χωρίς τέλος που προσδιορίζουν την αξία του.

Για να κατακτήσει ο άνθρωπος τον εσωτερικό και εξωτερικό του κόσμο δημιούργησε επιστήμες και μυστηριακές σχολές, αφού επιστράτευσε μυστικιστικές και αποκρυφιστικές δυνάμεις μαζί με τον ορθολογισμό και τη διαίσθηση. Η ατεραντοσύνη του παρελθόντος και του μέλλοντος φοβίζει, αλλά και προβληματίζει, σε βαθμό υπερβατικό με μυστηριώδη δομή. Από το άλλο μέρος, η τάξη και αρμονία ήταν η αιτία για τη δημιουργία κοσμοθεωριών με βάση τον αριθμό και τη σχηματική μορφή.

Οι διάφοροι μύθοι-αλληγορίες από τα βάθη του ανθρώπου για γνώση, του στοίχισε όχι μόνο τη ζωή του αλλά και την υπόστασή του. Έτσι βλέπουμε τους πρωτόπλαστους να διώχνονται από τον παράδεισο και να καταδικάζεται η ζωή τους σε πόνους και βάσανα. Και αυτό γιατί ζήτησαν τη γνώση. Επίσης ο Προμηθέας, με την εφεύρεση της φωτιάς καταδικάστηκε σε δεσμά και μαρτύρια.

Ο Ίκαρος που πέταξε στον αέρα και νίκησε τη βαρύτητα, πλήρωσε με τη ζωή του αυτή τη γνώση. Και σήμερα βρισκόμαστε σε ένα σοβαρό σταθμό με την καταπληκτική πρόοδο της τεχνολογίας, που απειλείται να καταστραφεί ο πλανήτης μας. Μήπως αυτές οι μυθολογικές παραδόσεις του ανθρώπου έχουν κάποια πραγματική αξία; Σήμερα η επιστήμη δέχεται ότι καμιά σκέψη και φαντασία του ανθρώπου δεν είναι πηγαία, αλλά κάποιον έχουν την αιτία τους. Πού άραγε; Όσο κι αν περνούν τα χρόνια και οι γνώσεις του ανθρώπου στον υλικό κόσμο είναι τεράστιες, όμως η υπαρξιακή του αγωνία δεν σταματάει

ποτέ, γιατί είναι απειροελάχιστο αυτό που γνώρισε, μπροστά στο άπειρο άγνωστο που τον αγκαλιάζει. Γι' αυτό, όσο βρίσκεται πάνω στον ταλαίπωρο πλανήτη μας με τις διάφορες και ποικίλες μολύνσεις, από τις υλικές μέχρι τις πνευματικές, η παγκοσμιότητα της γνώσης θα είναι η επιθυμία του σύμφωνα με τα υπέροχα λόγια που διατυπώνει ο Πίνδαρος: «*Μαθαίνω στη γη, σημαίνει ξαναθυμάμαι. Μακάριος αυτός που μυήθηκε στα Μυστήρια. Γνωρίζει την πηγή και το σκοπό της ζωής*».

(Πηγή: *Ανθρώπινες Ενέργειες, Αθήνα 2007*)

Η Αλήθεια δεν δίνεται. Ή την βρίσκει κανείς μέσα στον εαυτό του, ή δεν την βρίσκει καθόλου

Ερμητικόν

Εκείνος είναι σοφότερος από όλους που έχει καταλάβει ότι αληθινά η σοφία του δεν αξίζει τίποτα(...). Είμαι κάπως σοφότερος κατά τούτο μόνο, πως εγώ τουλάχιστον, δεν νομίζω ότι ξέρω εκείνο που δεν ξέρω.

Πλάτων, «Απολογία Σωκράτους»

Τα μεγαλουργήματα του ανθρώπινου πνεύματος δεν πρέπει να μας αφήνουν ασυγκίνητους, διότι αυτά και μόνα εξασφαλίζουν την πρόοδο του πνεύματός μας και μας ωθούν στην οδό της γαλήνης και της ευδαιμονίας.

Σπ. Νάγος «Η θεά Αφροδίτη», Πυθαγόρας 1930

Τα δεινά της ανθρωπότητας τότε μόνο να πάψουν, όταν στους ανθρώπους καλλιεργηθεί η πνευματική τους φύση και καταστούν περισσότερο λογικά όντα και λιγότερο θηρία

Αντ. Ανδριανόπουλος, «Ο Άνθρωπος και η Ζωή»

ΤΟ ΚΑΛΕΣΜΑ

(Από τις επιστολές της Έλενας Ρέριχ στους μαθητές της, 1929-1938)

Το κάλεσμα έχει σταλεί και εσύ το έχεις ακούσει. Αγαπάς τα βιβλία της διδασκαλίας και έχεις αποδεχθεί το Κάλεσμα. Όμως, εκτός από την αποδοχή του Καλέσματος, αυτός που είναι έτοιμος για την ηρωική υπηρεσία, είναι υποχρεωμένος να εργαστεί σκληρά για την αυτό-τελειοποίηση. Γιατί θα πρέπει να νομίζουμε πως οι σπουδαίες πράξεις πρέπει να επιτελεστούν όχι εκεί που ζούμε αλλά κάπου αλλού, κάτω από διαφορετικές συνθήκες;

Αληθινά, είναι μεγάλος ο άθλος τού να φέρουμε τη διδασκαλία στην καθημερινή μας ζωή, δίνοντας χαρά και γνώση σε εκείνους που μας περιβάλλουν και μας συναντούν. Όπως λέει ο Κρίσνα στην Μπαγκαβάτ Γκιτά, «ο άνθρωπος επιτυγχάνει την τελειότητα με την επίμονη εκπλήρωση του ντάρμα του» (δηλαδή του καθηκόντος, του κάρμα). Δεν είναι μεγάλη επίτευξη να εργαζόμαστε για την αυτό-τελειοποίηση, για τον αγαθοεργό επηρεασμό του περιβάλλοντός μας, μαζί με μια διαρκή ετοιμότητα να ασκήσουμε τις δυνάμεις μας σε οτιδήποτε εγείρεται η ανάγκη;

Το Κάρμα, ή κοσμική δικαιοσύνη, τοποθετεί τον καθένα σε συνθήκες όπου μπορεί ή να μάθει ή να εξιλεωθεί για κάτι. Αλλά για την εκπλήρωση της ηρωικής υπηρεσίας με αυταπάρνηση, το πνεύμα πρέπει να ενδυναμωθεί πολύ. Να γιατί η ατραπός της μα-

θητείας δεν είναι ποτέ εύκολη. Πολλά εμπόδια πρέπει να υπερνικηθούν, γιατί, διαφορετικά, πώς θα σφυρηλατήσουμε το πνεύμα μας; Χωρίς αυτή τη σφυρηλάτηση του πνεύματος, πραγματικά δεν μπορούμε να εκπληρώσουμε μια ζωή επίτευξης και να γίνουμε συνεργάτες της Μεγάλης Λευκής Αδελφότητας. Μεγάλη πρέπει να είναι η αυταπάρηση κάθε αληθινού υποψήφιου.

Στην αρχαία Αίγυπτο, οι νεόφυτοι έπρεπε να περάσουν μέσα από φοβερούς, τεχνητά δημιουργημένους κινδύνους και περιορισμούς, και μόνο ένας μικρός αριθμός από αυτούς ήταν ικανός να αντέξει τη δοκιμασία. Στις μέρες μας όλες οι τεχνητές δοκιμασίες έχουν καταργηθεί και ο μαθητής πρέπει να είναι ικανός να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες και τα εμπόδια της καθημερινής ζωής. Και, βέβαια, λαμβάνονται πάντοτε υπόψη τα εσωτερικά κίνητρά του, μαζί με την επαγρύπνηση, το θάρρος, τη διάκριση, την προσοχή, την εντιμότητα και την αφοσίωσή του. Και το ίδιο όπως παλιά, πολύ λίγοι επιτυγχάνουν μέχρι τέλους.

Εκείνοι οι μαθητές που διαθέτουν μεγάλο δυναμικό συσσωρευμένων από προηγούμενες ζωές, είναι ικανοί να καλωσορίσουν όλες τις δυσκολίες. Έτσι, οι στενότεροι μαθητές μαθαίνουν να περπατούν στο χείλος μιας αβύσσου. Όταν έχει αγγιχτεί το ακρότατο σημείο της αντοχής, η θαυμαστή Βοήθεια φτάνει πάντα. Μεγάλη εμπιστοσύνη, αφοσίωση και ευγνωμοσύνη προς την Ιεραρχία του Φωτός, ενοικεί στην καρδιά των αληθινών μαθητών και αυτός είναι ο κύριος λόγος για τον οποίο μπορεί να δοθεί τέτοια θαυμαστή Προστασία και Καθοδήγηση.

Όταν η αργυρή χορδή που ενώνει την καρδιά του μαθητή με τον Διδάσκαλο είναι άθικτη, τίποτε δεν φαίνεται να φοβίζει και οτιδήποτε είναι αναγκαίο παρέχεται. Εντούτοις, η Βοήθεια έρχεται την τελευταία στιγμή, όταν όλες οι ικανότητες και προσπάθειές μας είναι τεταμένες στο έπακρο. Γιατί, με ποιον άλλο τρόπο θα μπορούσαν οι ενέργειές μας να μεταλλαχθούν σε ανώτερα πυρά; Αλλά ακόμη και σύμφωνα με το φυσικό νόμο, όλες οι ενέργειες μεταλλάσσονται μόνο στο όριο της ανώτατης έντασής τους. Η μετάλλαξη των ενεργειών μας σε ανώτερα πυρά είναι πραγματικά ο σκοπός της ύπαρξής μας. Και μόνο με την επίτευξη της μετάλλα-

ξης αυτής, ο οργανισμός μας γίνεται άξιος και ικανός να αφομοιώσει τις λεπτοφινέστατες ενέργειες που στέλνονται από την Ιερραρχία του Φωτός. Ας αποδεχθούμε λοιπόν την όμορφη, ηρωική υπηρεσία και ας την εφαρμόσουμε στην καθημερινή εργασία. Ας γίνει η δυνατότητα της προσέγγισης των Κυρίων του Φωτός καθημερινή μας χαρά.

Στ' αλήθεια, η δυνατότητα αυτή βρίσκεται μέσα μας και μόνο εμείς μπορούμε να επισπεύσουμε την πραγματοποίησή της. Όλη η δυστυχία, καθώς και όλη η ευτυχία βρίσκεται μέσα μας. Οι Μεγάλοι Διδάσκαλοι είναι πάντοτε έτοιμοι να τείνουν χείρα βοήθειας. Αλλά πρέπει να γνωρίζει κανείς πώς να τη δεχθεί. Θυμήσου πώς εκφράζεται αυτό στη Διδασκαλία, σχετικά με εκείνους που προσεύχονται για ανώτερη βοήθεια και όμως δεν είναι ικανοί να τη δεχθούν.

«Κάθε άνθρωπος που ονειρεύεται βοήθεια, έχει ήδη ορίσει εγωιστικά την κατεύθυνση και το μέτρο της. Μπορεί ένας ελέφαντας να χωρέσει σε ένα χαμηλό κελάρι; Αλλά ο αναζητητής της βοήθειας δεν υπολογίζει ούτε την αναλογία ούτε την καταλληλότητα της βοήθειας. Κρίνα θα πρέπει να ανθίσουν μέσα στο χειμώνα και μια πηγή να ξεπηδήσει στην έρημο, διαφορετικά η αξία του Διδασκάλου είναι μικρή (...).»

«"Η πηγή Μου έμεινε πέρα από την όρασή σου και δεν γύρισες να κοιτάξεις τα λουλούδια Μου (...). Έστρωσες το δρόμο σου με εγωισμό και βρήκες χρόνο μόνο για να φυλάς τις αγαπημένες σου σόλες από τα αγκάθια που ο ίδιος φύτεψες. Η βοήθειά Μου πέταξε σαν τρομαγμένο πουλί. Ο αγγελιοφόρος Μου σπεύδει πίσω (...). Η βοήθειά Μου έχει απορριφθεί". Ο ταξιδιώτης όμως σινηχίζει μονότονα να ζητά βοήθεια κατευθύνοντας την προσοχή του στον τόπο της μελλοντικής του καταστροφής. Γι' αυτό, Εμείς συμβουλεύουμε πάντοτε επαγρύπνηση, ευελιξία και ευρύτητα αντίληψης. Διαφορετικά, δεν μπορεί να συμβαδίσει κανείς με την πραγματικότητα.»

Έτσι, με πλήρη εμπιστοσύνη στη σοφία του Καθοδηγητικού Χεριού, ας συνεχίσουμε να εκλεπτύνουμε και να τελειοποιούμε το εσωτερικό μας όργανο. Μπορούμε να το κατορθώσουμε μόνο με

τον εξαγνισμό και τη διεύρυνση της συνειδητότητάς μας και τότε η ηρωική υπηρεσία θα μας αποκαλυφθεί περιλαμπρα, σε όλη της την ομορφιά. Πραγματικά, τα βιβλία της Διδασκαλίας είναι γεμάτα από τις πιο ολοκληρωμένες υποδείξεις, αρκεί μόνο να μάθουμε πώς να τις εφαρμόζουμε! Δεν είναι κάθε υπόδειξη που εφαρμόζεται στη ζωή, ένα βήμα πλησιέστερα στον Μεγάλο Διδάσκαλο;

Έρχεται μια κρίσιμη στιγμή στη ζωή του καθενός! Αληθινά δεν γνωρίζουμε ούτε την μέρα ούτε την ώρα! Στέλνω, λοιπόν, σε σένα τη φλογερή επιθυμία της καρδιάς μου. Εργάσου με φιλική διάθεση, φρόντισε να διατηρείς μια αρμονική ατμόσφαιρα στις συναντήσεις και τις επαφές σου. Ας μην είναι οι συναντήσεις αυτές πάρα πολλές, αλλά φωτισμένες και εμπνευσμένες από τη φλογερή αγάπη για τον Διδάσκαλο που σε κάλεσε.

Ο καιρός είναι τόσο απειλητικός, που μόνο μεγάλη αφοσίωση και αλληλεγγύη θα σε βοηθήσουν να αντέξεις μέχρι την μεγάλη ημέρα της προκαθορισμένης Νέας Εποχής. Ενότητα και αμοιβαίος σεβασμός μεταξύ των πιο φωτισμένων διανοιών και καρδιών, θα διευκολύνουν πολύ το έργο αυτό.

(Επιλογή: Κρυσταλλία Ιωαννίδου)

Παρακαλούμε τους συνδρομητές του περιοδικού ΙΛΙΣΟΣ να μεριμνούν τακτικά για την εξόφληση της ετήσιας συνδρομής τους, η οποία ανέρχεται στο ποσό των 15ευρώ (Δηλαδή 4 τεύχη ετησίως συν ταχυδρομικά έξοδα). Αν διαμένετε στην επαρχία, μπορείτε να επικοινωνείτε με τους κατά τόπους αντιπροσώπους μας.

Η Εξέλιξη των σκοπών της Θεοσοφικής Εταιρείας

Έρικα Α. Γεωργιάδη

(Μετάφραση: Γιώργος Γεωργιάδης)

(Περιοδικό *Theosophia*, Βραζιλία 1996)

Το 1996, γιορτάστηκε η επέτειος της τελευταίας αλλαγής των τριών σκοπών της Θ.Ε. Για έναν αιώνα, οι τωρινοί σκοποί εξυπηρέτησαν τις αρχές της Θ.Ε., και όταν τους εξετάσουμε προσεκτικά θα δούμε το βαθύ νόημα και τη σημασία τους. Όχι μόνο για την σύγχρονη κοινωνία μας αλλά, το πιο πιθανό, και για τις μέλλουσες γενιές. Έτσι, ας κάνουμε ένα μικρό ταξίδι στην πορεία της εξέλιξης των σκοπών της Θ.Ε. από τη στιγμή που τέθηκαν για πρώτη φορά, έως τη σημερινή τους μορφή.

Το 1875, η Ε.Π.Μ. ζούσε στη Νέα Υόρκη και οργάνωνε συναντήσεις στο διαμέρισμά της, προσελκύοντας ανθρώπους που ενδιαφέρονταν για την Εσωτερική Φιλοσοφία και τα απόκρυφα φαινόμενα. Σε μία από αυτές τις συναντήσεις, μία Τρίτη στις 7 Σεπτεμβρίου 1875, μετά από μία ενδιαφέρουσα διάλεξη που παρουσίασε ο κ. George H. Felt, η ατμόσφαιρα γέμισε από τον ενθουσιασμό των παρευρισκόμενων και τότε ο Συντ/χης Όλκοτ πρότεινε την ίδρυση μίας Εταιρείας. Ο κ. Γουίλιαμ Τζατζ πρότεινε τον Συντ/χη Όλκοτ για πρόεδρο και εκείνος τον κ. Γ. Τζατζ για γραμματέα, και τελικά ορίστηκε μία συνάντηση για την επόμενη μέρα με καλεσμένους όσους παρευρισκόμενους ενδιαφέρονταν για την ίδρυση της εταιρείας.

Η συνάντηση έγινε στις 8 Σεπτεμβρίου, και 16 άτομα συμμετείχαν στην ίδρυση της Θ.Ε. Τα ονόματά τους βρίσκονται στα πρακτικά που έγραψε ο τότε γραμματέας, Γουίλιαμ Τζατζ: Έλενα Πετρόβνα Μπιαβάτσκι, Συντ/χης Χένρι Στήλ. Όλκοτ, Γουίλιαμ Τζα-

τζ, Τσαρλς Σόδεραμ, Δρ. Τσαρλς Ε. Σίμμονς, Γ.Α. Άλντεν, Γ.Χ. Φελτ, Τζ. Χίσλοπ, Ντ.Ε. Λάρα, Τσ. Μάσσεϊ από το Λονδίνο, Ε.Ντ. Μονατσέσι, Χένρι Τζ. Νιούτον, Χ.Μ. Στήβενς, Δρ. Μπρίτεν και η σύζυγός του, Τζων Στόρερ Κόμπ. Μία επιτροπή 4 ανθρώπων συστάθηκε για να δημιουργήσει το καταστατικό και να το παρουσιάσει τη Δευτέρα της επόμενης εβδομάδας, 13 Σεπτεμβρίου. Εκείνη την ημέρα έγινε μία συζήτηση για το καταστατικό και την επιλογή του ονόματος της Εταιρείας. Κατά την διάρκεια της συνάντησης, ο κ. Σόδεραμ βρήκε ένα όνομα σε ένα λεξικό. Το λεξικό ανήκε στον Συντ/χη Όλκοττ και ήταν αντίγραφο του αμερικανικού λεξικού Γουέμπστερ (έκδοσης 1868).

Η εξήγηση που έδινε το συγκεκριμένο λεξικό στη λέξη θεοσοφία ήταν η παρακάτω: «Από την ελληνική λέξη ‘σοφία’, η σοφία των θείων δρώμενων. Πιθανές σχέσεις με τον Θεό και τα ανώτερα πνεύματα, με επακόλουθο την κατοχή υπερανθρώπινων γνώσεων διαμέσου φυσιολογικών διαδικασιών όπως η Θεουργία ορισμένων αρχαίων Πλατωνικών, ή μέσω χημικών διαδικασιών σαν εκείνες των γερμανών δασκάλων φιλόσοφων της φωτιάς, ή σαν μία απευθείας γνώση διαφορετική από αυτήν που αποκαλύφθηκε από τον Θεό, που υποθετικά αποκτάται μέσω της φώτισης, ειδικά μέσω απευθείας έμπνευσης που προέρχεται από διαδικασίες του θείου νου και την εσωτερική σχέση με τη Θεία Φύση».

Στις 16 Οκτωβρίου διεξήχθη η πρώτη συνάντηση στο όνομα της Θ.Ε., η οποία συγκλήθηκε από τον Συντ/χη Όλκοττ. Σε αυτή τη συνάντηση το καταστατικό οριστικοποιήθηκε και έγινε μία ανάλυση και συζήτηση για τους σκοπούς της Θ.Ε. Στις 30 Οκτωβρίου εκλέχθηκε το διοικητικό σώμα, το καταστατικό υπογράφηκε, και η πρώτη επίσημη διακήρυξη της Θ.Ε. εκδόθηκε.

Καταστατικό της Θ. Ε.

Συντάχθηκε στις 30 Οκτωβρίου του 1875 (1)

στην πόλη της Νέας Υόρκης

Πρόεδρος: Henry Steel Olcott

Αντιπρόεδρος: S. Pancoast, G.H. Felt

Γραμματέας Αλληλογραφίας: H.P. Blavatsky

Γραμματέας: John Storer Cobb

Ταμίας: Henry J. Newton

Βιβλιοθηκάριος: Charles Sotheram
 Μέλη: Rev. J H. Wiggan, Emma Hardinge Britten, R. B.
 Westbrook, C. E. Simmons, Herbert D. Monachesi
 Νομικός Σύμβουλος: William Q. Judge.

Άρθρο I

Το όνομα της οργάνωσης είναι Θεοσοφική Εταιρεία.

Άρθρο II

Σκοπός της Εταιρείας είναι η συλλογή και διανομή της γνώσης των Νόμων που κυβερνούν το Σύμπαν.

Άρθρο III

Η Εταιρεία αποτελείται από μέλη τακτικά, μέλη δια αλληλογραφίας και επίτιμα μέλη:

1 – Τα επίτιμα μέλη θα εκλέγονται μεταξύ αυτών που έχουν διακριθεί σαν Θεόσοφοι.

2 – Τα μέλη δια αλληλογραφίας θα εκλέγονται μεταξύ αυτών που έχουν βοηθήσει στη προώθηση της Θεοσοφίας.

3 – Η ιδιότητα του μέλους θα δίνεται μόνο σε όσους αποδέχονται τους σκοπούς της Εταιρείας

4 – Η πρόταση να γίνει κάποιος μέλος θα γίνεται γραπτά με την υπογραφή δύο τακτικών μελών που έχουν ενεργή συμμετοχή στις συναντήσεις της εταιρείας, και στη συνέχεια θα πρέπει να εγκριθεί από το συμβούλιο χωρίς αντίρρηση.

5- Οποιοδήποτε μέλος μπορεί να αποβληθεί μετά από εισήγηση του συμβουλίου και την αποδοχή των 2/3 των παρόντων μελών μίας τακτικής συνέλευσης της εταιρείας.

Όπως βλέπουμε, η Θ.Ε. ήταν μία οργάνωση όπως κάθε άλλη και είχε μόνον ένα σκοπό. Αλλά το 1876 έγιναν σημαντικές αλλαγές και η Εταιρεία μετασχηματίστηκε σε μία μυστική Εταιρεία, περίπου σαν τον Τεκτονισμό. Δημιουργήθηκαν συνθηματικά σημεία και λέξεις, και κάθε μέλος ήταν μνημένο επίσημα. Λέγεται ότι ένα από τα συνθηματικά σημεία είναι η στάση που η Μπλαβάτσκι έχει σε μία γλασική φωτογραφία, που βρίσκεται στη πλειοψηφία των στοών της Θ.Ε., όπου ακουμπά το πηγούνι της μέσα στη παλάμη του ενός χεριού, ενώ με το άλλο κρατά τον αγκώνα της.

Αυτές οι αλλαγές συνέβησαν στην Εταιρεία εξαιτίας κάποιων δυσκολιών της εποχής: «Προφανώς υπήρχε μία συμφωνία μεταξύ των μελών της Θ.Ε., κατά την οποία δεν επιτρεπόταν καμία δημόσια αναφορά σχετικά με τα όσα συνέβαιναν στις συναντήσεις, όμως ο κ. Σόδεραμ έκανε ανοικτά σχόλια για αυτά. Η Ε.Π.Μ. του επέστησε τη προσοχή και εκείνος προσβεβλημένος, αποχώρησε από την εταιρεία. (2) Μετά έγραψε ένα άρθρο σε μία πνευματιστική εφημερίδα, στο οποίο συμβούλευε τους γνωστούς του να μην γίνουν μέλη της Θ.Ε.

Μετά από αυτό το συμβάν, η Ε.Π.Μ. έγραψε στο ημερολόγιό της: «Πριν παρουσιαστούν τα προβλήματα με τον κ. Σόδεραμ, η Θ.Ε. δεν ήταν μυστική, αλλά εκείνος άρχισε να αμυνώνει όσα συνέβαιναν στις συναντήσεις μας και να μας καταγγέλλει στους πνευματιστές, εμποδίζοντας τη πρόοδο της Εταιρείας. Έτσι ήταν απαραίτητο να γίνει μυστική». Μία εγκύκλιος που εκδόθηκε στις 3 Μαΐου του 1878 περιλαμβάνει τις αλλαγές που έγιναν στους ιδρυτικούς σκοπούς της εταιρείας. Ο κ. Boris de Zirkoff λέει ότι αυτό το έγγραφο είναι πρωταρχικής σημασίας στην ιστορία της Θ.Ε., γιατί είναι η πρώτη φορά που εμφανίζεται η φράση «Αδελφότητα της Ανθρωπότητας».

Η Προέλευση της Θεοσοφικής Εταιρείας, οι Στόχοι και οι Σκοποί

(Εγκύκλιος προς πληροφόρηση των
δια αλληλογραφίας μελών)

I - Η Θ.Ε. ιδρύθηκε στην πόλη της Νέας Υόρκης το 1875.

II - Αρχηγοί της είναι: ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος, η Γραμματέας Αλληλογραφίας, ο Γραμματέας, ο Βιβλιοθηκάριος και τα υπόλοιπα μέλη του Δ. Συμβουλίου.

III - Στην αρχή ήταν μία ανοιχτή Εταιρεία, κατόπιν όμως αναδιοργανώθηκε με τις αρχές μίας μυστικής Εταιρείας, γιατί η πείρα έδειξε ότι κάτι τέτοιο θα ήταν το ενδεδειγμένο.

IV - Τα μέλη της διαιρούνται σε: τακτικά μέλη, μέλη δια αλληλογραφίας και επίτιμα μέλη. Θα γίνονται αποδεκτοί μόνον όσοι συμφωνούν με τους σκοπούς της Θ.Ε. και ειλικρινά επιθυμούν να τους προωθήσουν.

V – Υπάρχουν τρία Τμήματα διαφορετικού βαθμού και κάθε τμήμα έχει τρεις επιμέρους βαθμίδες. Απαιτείται από κάθε υποψήφιο του τμήματος τακτικών μελών, να ξεκινήσει από την τρίτη (ή κατώτερη) βαθμίδα του τρίτου (ή κατώτερου) Τμήματος, η οποία είναι δοκιμαστική περίοδος, χωρίς να προκαθορίζεται ο χρόνος κατά τον οποίο θα προχωρήσει στην ανώτερη βαθμίδα, κάτι το οποίο εξαρτάται παντελώς από τις αρετές του υποψηφίου. Για να γίνει αποδεκτός στην υψηλότερη βαθμίδα του ανώτερου (ή πρώτου) Τμήματος, ο θεόσοφος πρέπει να είναι απελευθερωμένος από κάθε εξάρτηση, από κάθε μορφή θρησκευτικής προτίμησης εις βάρος άλλων θρησκειών. Πρέπει να είναι απελευθερωμένος από κάθε υποχρέωση προς την κοινωνία, πολιτική και οικογενειακή. Πρέπει να είναι έτοιμος να προσφέρει τη ζωή του, αν χρειαστεί, για το καλό της ανθρωπότητας και για κάθε μέλος οποιασδήποτε φυλής, χρώματος, πίστης.

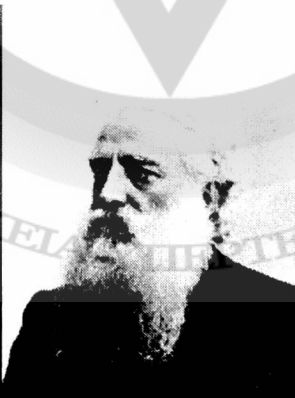
Πρέπει να απαρνηθεί το κρασί και κάθε μορφή αλκοολούχου ποτού και να υιοθετήσει μία ζωή απόλυτης αγαμίας. Αυτοί που δεν είναι παντελώς ελεύθεροι από κάθε θρησκευτική προκατάληψη και άλλες μορφές εγωισμού, αλλά έχουν επιτύχει κάποια πρόοδο στον αυτοέλεγχο και τη φώτιση, ανήκουν στο δεύτερο τμήμα. Το τρίτο (ή κατώτερο) τμήμα είναι δοκιμαστικό. Τα μέλη είναι ελεύθερα να αποχωρήσουν από την Εταιρεία όποτε το επιθυμούν, αλλά είναι υποχρεωμένα να κρατήσουν απόλυτη μυστικότητα σε σχέση με καθετί που έμαθαν.

VI – Οι σκοποί της Εταιρείας είναι πολλοί. Παροτρύνει τα μέλη της να αποκτήσουν βαθιά γνώση των Φυσικών Νόμων και ειδικά των Απόκρυφων φαινομένων. Καθώς ο άνθρωπος είναι (στο φυσικό αλλά και στο πνευματικό πεδίο) η ανώτατη πλευρά της ανάπτυξης του δημιουργικού αίτιου στη γη, πρέπει να προσπαθήσει να βρει τη λύση στο μυστήριο της ύπαρξής του. Είναι ο φυσικός γεννήτορας του είδους του και έχει κληρονομήσει τη φύση του αδιάγνωστου αίτιου. Πρέπει, σε κάποιο βαθμό, να έχει στον εσώτερο εαυτό του τη δημιουργική δύναμη. Άρα πρέπει να προσπαθήσει να μελετήσει και να αναπτύξει τις λανθάνουσες δυνάμεις του και να μάθει τους νόμους του μαγνητισμού, του ηλεκτρισμού, αλλά και κάθε άλλης μορφής δύναμη που ανήκει στο φυσικό ή το ορατό Σύμπαν.

Η Εταιρεία διδάσκει και προσμένει ότι τα μέλη της θα αποτελέσουν παράδειγμα για τις ανώτατες ηθικές αξίες και θρησκευτικές αρχές, ότι θα αντιτίθενται στον επιστημονικό υλισμό και σε κάθε μορφή θεολογικού δογματισμού, ειδικά τον φανατικό χριστιανισμό για τον οποίο οι αρχηγοί της Εταιρείας πιστεύουν ότι είναι ολέθριος. Οφείλουν να προσπαθήσουν να γνωστοποιήσουν στα έθνη της Δύσης, γεγονότα που για πολύ καιρό ήταν απαγορευμένα σχετικά με τη φιλοσοφία και τις αρχαίες θρησκείες της Δύσης αλλά και της Ανατολής: τις ηθικές τους αξίες, τις χρονολογίες, τον εσωτερισμό τους και το συμβολισμό, και να αντισταθούν όσο είναι δυνατόν σε κάθε ιεραποστολική προσπάθεια για εξαπάτηση των πολυθεϊστών και των παγανιστών, σχετικά με την πραγματική προέλευση των χριστιανικών δογμάτων. Πρέπει να εξαπλώσουν την ανώτατη γνώση, τις ανυπέρβλητες διδασκαλίες του αγνού εσωτερικού συστήματος της αρχαϊκής περιόδου, οι οποίες εκφράζονται μέσα στις πιο αρχαίες Βέδες, στην φιλοσοφία του Γκαουτάμα Βούδα, του Ζωροάστρη, του Κομφούκιου και της Αρχαίας Ελλάδας. Και τελικά να συνεργαστούν για μία «Αδελφότητα της Ανθρωπότητας», στην οποία όλοι οι καλοί και αγνοί άνθρωποι, κάθε φυλής, θα αναγνωρίζονται ως ισάξια αποτελέσματα (στον πλανήτη μας) μίας παγκόσμια αιτίας, ατέρμονης και αιώνιας.

VII – Άνθρωποι και των δύο φύλων μπορούν να εκλεγούν.

VIII – Υπάρχουν τμήματα της Εταιρείας σε πολλές χώρες και στην Ανατολή και στη Δύση.

ΙΧ – Δεν θα υπάρχουν συνδρομές αλλά όσοι επιθυμούν μπορούν να συνεισφέρουν στα έξοδα της Εταιρείας. Κανένας υποψήφιος δεν θα γίνεται δεκτός χάρη στη περιουσία του ή τη κοινωνική του θέση, ούτε θα απορρίπτεται εξαιτίας της φτώχειας ή της ασημότητας του.

Για πρώτη φορά το 1878, οι σκοποί και το καταστατικό της Εταιρείας αλλάχτηκαν επισήμως. Σύμφωνα με τον Σιντ/χη Όλκοττ, αυτές οι αλλαγές έγιναν εξαιτίας της γρήγορα αυξανόμενης δύναμης της Θ.Ε., ενώ για τον ίδιο λόγο ήταν απαραίτητο να υιοθετηθεί ο χαρακτήρας ενός διεθνούς οργανισμού.

Θεοσοφική Εταιρεία ή Παγκόσμια Αδελφότητα

Ιδρύθηκε στη Νέα Υόρκη στις 30 Οκτωβρίου του 1875. Αρχές, κανόνες και καταστατικό, σύμφωνα με τις τελευταίες αλλαγές που έγιναν κατά το τελευταίο Δ. Σ. της Θ. Ε., στο Παλάτι του Β. Α., Μαχαραγιά του Βιζιαναγκράμ, στο Μπενάρες, στις 17 Δεκεμβρίου του 1879. Επανεξετάστηκαν και εγκρίθηκαν από το Δ. Σ. της Εταιρείας στην Βομβάη, στις 26 και 28 Φεβρουαρίου του 1880.

1- Η Θ. Ε. είναι οργανωμένη με βάση την Παγκόσμια Αδελφότητα της Ανθρωπότητας (..)

Στόχοι της Θεοσοφικής Εταιρείας είναι οι εξής:

Α) Να διατηρηθεί ζωντανή στον άνθρωπο η πνευματική διαίσθηση.

Β) Να αντιμετωπίσει και να παλέψει το φανατισμό σε οποιαδήποτε μορφή, είτε με τη μορφή του θρησκευτικού σεχταρισμού και της αδιαλλαξίας, είτε με τη μορφή μιας πίστης σε θαύματα (μόνο μετά από σχετική έρευνα και αποδείξεις για την παράλογη φύση τους).

Γ) Να προάγει ένα αίσθημα Αδελφότητας μεταξύ των Εθνών.

Δ) Να προσπαθήσει να αναπτύξει τη γνώση σχετικά με τους Νόμους της Φύσης, και να ενθαρρύνει ιδιαιτέρως τη μελέτη των Νόμων που κατανοούνται λιγότερο από τους ανθρώπους και αποκαλούνται Απόκρυφη Επιστήμη. Οι λαογραφικές και λαϊκές δεισιδαιμονίες, ακόμα και αν είναι δημιουργήματα φαντασίας, όταν τις εξετάζουμε μπορεί να μας οδηγήσουν σε σημαντικά μυστικά της Φύσης χαμένα από πολύ καιρό. Η Εταιρεία σκοπεύει να ακολου-

θήσει αυτή τη γραμμή έρευνας, με την ελπίδα να ενισχύσει το πεδίο της επιστημονικής και φιλοσοφικής παρατήρησης.

Ε) Να συλλέξει για τη βιβλιοθήκη της πληροφορίες σχετικά με διάφορες αρχαίες φιλοσοφίες, παραδόσεις και θρύλους. Το Δ.Σ. θα αποφασίσει αν θα επιτρέψει τη δημοσίευση σημαντικών έργων με τη μορφή εκδόσεων.

Στ) Να προάγει με κάθε πρακτικό τρόπο, σε οποιοδήποτε κράτος το έχει ανάγκη, μία μη σεχταριστική εκπαίδευση

Ζ) Τελικά και ιδιαίτερα, να ενθαρρύνει και να βοηθήσει τα μέλη στην διανοητική, ηθική και πνευματική αυτό-βελτίωσή τους. Αλλά κανένα μέλος του Πρώτου Τμήματος δεν μπορεί να χρησιμοποιεί εγωιστικά τις γνώσεις που θα πάρει. Η παραβίαση αυτού του κανόνα θα τιμωρείται με αποβολή. Και προτού κάποιο μέλος μπορέσει να πάρει οποιαδήποτε γνώση αυτού του επιπέδου, θα πρέπει μέσω επίσημου όρκου, να υποσχεθεί ότι ποτέ δεν θα την χρησιμοποιήσει για εγωιστικούς λόγους και δεν θα την αποκαλύψει χωρίς την έγκριση του δασκάλου του. (...). Η Θ.Ε. είναι οργανωμένη σε τρία Τμήματα διαφορετικού βαθμού: η ανώτερη βαθμίδα του Πρώτου (ανώτερου) Τμήματος περιλαμβάνει μόνο μέλη που έχουν βαθιά γνώση ή είναι μνημένα στην εσωτερική φιλοσοφία και επιστήμη, και έχουν ένα βαθύ ενδιαφέρον για το έργο της Θ.Ε. (...). Το Δεύτερο Τμήμα περιλαμβάνει θεόσοφους που - μέσω της πιστότητας, αφοσίωσης και θάρρους τους προς την Εταιρεία - έχουν αποδείξει ότι είναι ικανοί να βλέπουν όλους τους ανθρώπους ως αδελφούς, ανεξάρτητα από κοινωνική τάξη, χρώμα, φυλή και πίστη, και είναι έτοιμοι να υπερασπιστούν με την ίδια τους τη ζωή την τιμή των αδελφών θεόσοφων.

Η Διοίκηση των Ανώτερων Τμημάτων δεν πρέπει να ρυθμίζεται από κανόνες γνωστούς στο κοινό. Καμία ευθύνη, σαν εκείνη που σχετίζεται με τα Ανώτερα Τμήματα, δεν θα βαρύνει όσους θέλουν απλά να είναι μέλη του Τρίτου Τμήματος. Το Τρίτο Τμήμα είναι δοκιμαστικό. Όλα τα μέλη είναι υπό δοκιμασία μέχρι να μπορέσουν να αποδείξουν τις ικανότητές τους. Η αναβάθμιση από Τμήμα σε Τμήμα εξαρτάται μόνο από τις ατομικές αρετές. Μέχρι ένα μέλος να φτάσει στον Πρώτο Βαθμό του Πρώτου Τμήματος έχει τα παρακάτω δικαιώματα:

1 – Να συμμετέχει στις συναντήσεις της Εταιρείας

2 – Να έχει πρόσβαση μόνο σε έντυπο υλικό, όπως βιβλία και φυλλάδια της βιβλιοθήκης της Εταιρείας

3 – Να πυγχνάνει της προουτασίας και υποστηρίξης του Προέδρου και του Συμβουλίου ανάλογα με τις προσωπικές του αρετές.

4 – Να διδάσκεται και να κατευθύνεται από τα μέλη του Δεύτερου Τμήματος, σχετικά με αυτά που πρέπει να διαβάξει, ανεξάρτητα από το αν είναι στο ίδιο κράτος ή στο εξωτερικό, οπουδήποτε κι αν βρίσκεται μία Στοά της Θ.Ε. Κάθε μέλος είναι υποχρεωμένο να βοηθάει άλλα μέλη.

Για να εγγραφούν ως μέλη, οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να πληρώνουν πάντα την ίδια συνδρομή, όπου κι αν βρίσκονται, ίση με την αξία μίας Λίρας Στερλίνας. Υπάρχουν τρεις κατηγορίες μελών στο Τρίτο Τμήμα. Τακτικά, δια αλληλογραφίας και επίτιμα. Από αυτά, μόνο τα τακτικά μέλη είναι οργανωμένα σε βαθμούς που σχετίζονται με τις προσωπικές τους αρετές. Ο βαθμός των δια αλληλογραφίας μελών περιλαμβάνει καλλιεργημένα άτομα, με θέληση να προσφέρουν ενδιαφέροντες πληροφορίες σχετικές με διδασκαλίες στην Εταιρεία. Το Δίπλωμα των επίτιμων μελών δίνεται μόνο σε εκείνους που έχουν ξεχωρίσει για τη θεοσοφική τους γνώση και το έργο που έχουν προσφέρει στην ανθρωπότητα. Στη γρήγορη εξέλιξη των στόχων της Θ.Ε., οι παρακάτω Σκοποί δίνουν μία εξαιρετική επέκταση στον ένα και μοναδικό Σκοπό του 1875. Η επόμενη αλλαγή ξεκίνησε το 1881, και οι Σκοποί πήραν σταδιακά μία μορφή παρόμοια με τους σημερινούς.

Πρώτος Σκοπός

1881 – Σχηματισμός του πυρήνα Παγκόσμιας Αδελφότητας της ανθρωπότητας.

1885 – Σχηματισμός του πυρήνα Παγκόσμιας Αδελφότητας της ανθρωπότητας χωρίς διάκριση φυλής, θρησκείας και χρώματος.

1888 - Σχηματισμός του πυρήνα Παγκόσμιας Αδελφότητας της ανθρωπότητας χωρίς διάκριση φυλής, θρησκείας, φύλου, κοινωνικής τάξης και χρώματος.

1896 - Σχηματισμός ενός πυρήνα Παγκόσμιας Αδελφότητας της ανθρωπότητας χωρίς διάκριση φυλής, θρησκείας, φύλου, κοινωνικής τάξης και χρώματος.

Δεύτερος Σκοπός

1881 – Μελέτη της Άριας λογοτεχνίας, θρησκείας και επιστήμης.

1885 – Ενθάρρυνση της μελέτης της Άριας λογοτεχνίας και άλλων ανατολικών θρησκειών και επιστημών.

1888 - Ενθάρρυνση της μελέτης της Άριας λογοτεχνίας και άλλων ανατολικών θρησκειών και επιστημών.

1890 - Ενθάρρυνση της μελέτης της Άριας λογοτεχνίας και άλλων ανατολικών θρησκειών, φιλοσοφιών και επιστημών και παρουσίαση της σημαντικότητάς τους για την ανθρωπότητα.

1894 - Ενθάρρυνση της μελέτης της Άριας λογοτεχνίας, και άλλων ανατολικών θρησκειών, φιλοσοφιών και επιστημών και παρουσίαση της σημαντικότητάς τους στην μελέτη.

1896 – Ενθάρρυνση της συγκριτικής μελέτης των θρησκειών, της φιλοσοφίας και της επιστήμης.

Τρίτος Σκοπός

1885 – Η άσκηση του Τρίτου Σκοπού γίνεται μόνο από ένα μέρος των μελών. Είναι η έρευνα των ανερμήνευτων νόμων της Φύσης και των ψυχικών δυνάμεων του ανθρώπου.

1888 - Η άσκηση του Τρίτου Σκοπού γίνεται μόνο από ένα μέρος των μελών. Είναι η έρευνα των ανερμήνευτων νόμων της Φύσης και των ψυχικών δυνάμεων του ανθρώπου. (Τα μέλη που ενδιαφέρονται για αυτόν τον Σκοπό περιλαμβάνονται σε ένα ειδικό Τμήμα της Εταιρείας υπό τη διεύθυνση της Γραμματέως αλληλογραφίας). (3).

1890 - Η άσκηση του Τρίτου Σκοπού γίνεται μόνο από ένα μέρος των μελών. Είναι η έρευνα των ανερμήνευτων νόμων της Φύσης και των ανεκδήλωτων ψυχικών δυνάμεων του ανθρώπου.

1896 - Έρευνα των ανερμήνευτων νόμων της Φύσης και των κρυμμένων δυνάμεων του ανθρώπου.

Ιστορικά, ήταν πολλοί οι λόγοι για τις αλλαγές που συνέβησαν σταδιακά στους Σκοπούς της Θ.Ε. Σε αυτό το άρθρο, παρουσίασα λίγους από αυτούς και περιληπτικά. Υπάρχει ακόμα ένα άρθρο που έγραψε η Ε.Π.Μ. – απαντώντας στα σχόλια δύο μελών προς

τη Θ.Ε. – που ονομάζεται «Το Αρχικό Πρόγραμμα της Θεοσοφικής Εταιρείας». Η Θ.Ε. παρέμεινε ως μία Μυστική Εταιρεία για λίγα χρόνια μόνον. Το 1888, με την ίδρυση της Εσωτερικής Σχολής της Θεοσοφίας, το Δ.Σ. αφαίρεσε τον χαρακτήρα της μυστικής εταιρείας. Για να κατανοήσουμε τη φύση του έργου της Θ.Ε. δεν μπορούμε να εξετάσουμε μεμονωμένα τους Τρεις Σκοπούς, γιατί σχετίζονται στενά ο ένας με τον άλλο και περιλαμβάνουν στοιχεία, όχι μόνο για μια βαθιά ψυχολογική αλλαγή των ανθρώπων, αλλά και για μία κοινωνική αλλαγή. Προσφέρουν επίσης στοιχεία για την πραγματοποίηση ενός ονείρου που είναι ζωντανό μέσα σε κάθε θεόσοφο. Τον ερχομό ενός νέου πολιτισμού, μέσα στον οποίο κάθε άνθρωπος μπορεί να ζήσει ειρηνικά.

Πηγές:

"*The Golden Book of The Theosophical Society*", C. Jinarajadasa, (MA., T.P.H., 1925).

"*A Short History Of The Theosophical Society*", Josephine Ranson, (MA., T.P.H., 1928).

"*H. P. Blavatsky Collected Writings*", Vol. I, Second Edition 1977, Vol. VII, 1886-1887, (T.P.H. USA.)

"*Historical Retrospect of the Theosophical Society, 1875-1896*", απόσπασμα από το κείμενο της ομιλίας του Προέδρου Χ.Σ. Όλκοττ στο συνέδριο της 21ης επετείου της ίδρυσης. (T.P.H., MA)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

(1) Μόνο το 1880, ο Συντ/χη Όλκοττ όρισε την επίσημη ημερομηνία ίδρυσης της Θ.Ε. Σύμφωνα με αυτόν, η Θ.Ε. θα μπορούσε να θεωρείται επίσημος οργανισμός μόνο μετά την εναρκτήρια ομιλία του που έγινε στις 17 Νοεμβρίου 1875.

(2) Μετά από 6 μήνες, ο κ. Σόδεραμ απολογήθηκε στην Ε.Π.Μ., επέστρεψε στην Θ.Ε. και ήταν ένα πολύ αφοσιωμένο μέλος.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΜΙΛΙΩΝ

ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 25, 106 71 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.210 3620702 ΤΗΛ & FAX: 210 3610961

Είσοδος Ελευθέρα – Ώρα 8:00 μμ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

- 7 Τετάρτη, ΥΠΑΤΙΑ. Α. Μαρίνος: Μάλτα και Ιωαννίτες Ιππότες (με προβολή)
 8 Πέμπτη, ΑΠΟΛΛΩΝ. Γ. Σιβρής: Θεμελιώδης Αρχές της Θεοσοφίας
 9 Παρασκευή, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Θεόδωρος Κατσιφής: Επί τη ενάρεξη
 13 Τρίτη, ΗΛΙΟΣ. Έναρξη εργασιών
 14 Τετάρτη, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΚΑΣ. Βασίλης Ρένεσης: Κόκκυξ – Η Ιερή Κίσις
 15 Πέμπτη, ΑΡΤΕΜΙΣ. Κρυσταλλία Ιωαννίδου: Η Εσωτερική Γνώση
 16 Παρασκευή, ΑΛΚΥΩΝ. Σπ. Ντζιώρας: Πρόσωκρατικοί
 19 Δευτέρα, ΑΘΗΝΑ. Νικ. Χαρακάκος: Ο άγνωστος Διδάσκαλος Καλιόστρου
 20 Τρίτη, ΟΡΦΕΥΣ. Φιλοσοφικό θέμα. Εισήγηση και συζήτηση **
 21 Τετάρτη, ΥΠΑΤΙΑ. Μιχ. Γρηγορίου: Ο Δρόμος της Μύησης, ο Δρόμος της Γνώσης.
 22 Πέμπτη, ΑΠΟΛΛΩΝ. Κυρ. Αντωνίου: Το μυστηριακό περιεχόμενο των Θρησκειών
 23 Παρασκευή, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Σταμάτης Πουλκούρας: Φυσική και Θεός
 29 Πέμπτη, ΑΡΤΕΜΙΣ. Μαρία Χαριτάκη: Οι Μυστικιστές στην Αρχαία Ελλάδα
 30 Παρασκευή, ΑΛΚΥΩΝ. Ν.Βούζας: Αριθμοσοφία

*** Τα μέλη των Στοών ΗΛΙΟΣ και ΟΡΦΕΥΣ αποφασίζουν από κοινού, σε κάθε συνάντησή τους, το προς συζήτηση θέμα της επόμενης συνάντησης.*

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

- 3 Τρίτη, ΗΛΙΟΣ. Θεοσοφικό θέμα. Εισήγηση και συζήτηση
 4 Τετάρτη, ΥΠΑΤΙΑ. Θεόδωρος Λιαρούτσος: Φυσική Ενέργεια ή Μεταφυσική Δύναμη;
 5 Πέμπτη, ΑΠΟΛΛΩΝ. Γ.Σιβρής: Περί των Συμβόλων και των Αλληγοριών
 6 Παρασκευή, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Γ.Κυριακάκος: Θρησκεία και Διανοητική Σκέψη
 9 Δευτέρα, ΑΘΗΝΑ. Σπτ. Παπαβασιλείου: Μιθραϊκή Λειτουργία
 10 Τρίτη, ΟΡΦΕΥΣ. Φιλοσοφικό θέμα. Εισήγηση και συζήτηση
 11 Τετάρτη, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΚΑΣ. Μαίρη Ζωγράφου:
 Ο φιλόσοφος Πρόκλος και η Ασκληπιγένεια
 12 Πέμπτη, ΑΡΤΕΜΙΣ. Θεόδωρος Λιαρούτσος: Οι Πυραμίδες της Αιγύπτου χθες και σήμερα
 13 Παρασκευή, ΑΛΚΥΩΝ. Κων/νος Αυγίζος: Σούφι και Σουφισμός
 18 Τετάρτη, ΥΠΑΤΙΑ. Προβολή video: "Μαρία Μαγδαληνή". Ακολουθεί συζήτηση
 19 Πέμπτη, ΑΠΟΛΛΩΝ. Γ.Σιβρής: Η μαγική ιδιότητα και ο συμβολισμός των Φυλακτών
 20 Παρασκευή, ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ.
 23 Δευτέρα, ΑΘΗΝΑ. Στυλιανός Τάκκας: Περί Μετενσάρκωσες

- 24 Τρίτη, ΗΛΙΟΣ. Θεοσοφικό θέμα. Εισήγηση και συζήτηση
 25 Τετάρτη, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΚΑΣ, Μιχ. Γρηγορίου: Τούρκας και Ψυχικά Κέντρα.
 Ομοιώτητες και διαφορές
 26 Πέμπτη, ΑΡΤΕΜΙΣ. Μαίρη Ζωγράφου: Αφιέρωμα στον Δημήτριο Γαλανό.
 27 Παρασκευή, ΑΛΚΥΩΝ. Θεοδ. Θεοφάνους: Θεοσοφία και Θρησκευτικό Συναισθημα

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

- 1 Τρίτη, ΟΡΦΕΥΣ. Φύλοσοφικό θέμα. Εισήγηση και συζήτηση
 2 Τετάρτη, ΥΠΑΤΙΑ. Μ. Ζωγράφου: Η Θεουργός Σοσιπάτρα, προδρόμος της Υπατίας
 3 Πέμπτη, ΑΠΟΛΛΩΝ. Γεώργιος Σιβήρης: Πώς συνδέεται το Κάρμα με την Μετενσάρκωση (μέρος 1ον)
 4 Παρασκευή, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Μάρκος Βουτσίνος: Προσοκρατικοί και σύγχρονη Φυσική
 7 Δευτέρα, ΑΘΗΝΑ. Αντ. Παπανδρέου: Θρησκεία και Μαγεία
 8 Τρίτη, ΗΛΙΟΣ. Θεοσοφικό θέμα. Εισήγηση και συζήτηση
 9 Τετάρτη, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΚΑΣ. Μαρία Χαριτάκη: Το Αίνιγμα «Θεός»
 10 Πέμπτη, ΑΡΤΕΜΙΣ. Προβολή ταινίας και συζήτηση
 11 Παρασκευή, ΑΛΚΥΩΝ. Θεοδ. Κασιφής: Κρίναμούντι –Η Πηγή της Ύψιξης
 15 Τρίτη, ΟΡΦΕΥΣ. Φύλοσοφικό θέμα. Εισήγηση και συζήτηση
 16 Τετάρτη, ΥΠΑΤΙΑ. Πάνελ ομιλητών: Ένα ταξίδι από τον μύθο στην ιστορία του Ροδωσιανισμού (Ερ. Γεωργιάδη, Μ. Γρηγορίου, Ν. Φωτιάς, Γ.Γεωργιάδης)
 17 Πέμπτη, ΑΠΟΛΛΩΝ. Γεώργιος Σιβήρης: Πώς συνδέεται το Κάρμα με την Μετενσάρκωση (μέρος 2ον)
 18 Παρασκευή, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Κωνσταντίνος Κοντούλης:
 Υπερβατική Ερμηνεία του Θεού και Επιστήμη
 21 Δευτέρα, ΑΘΗΝΑ. Μιχαήλ Γρηγορίου: Περί Διαλογισμού

ΣΤΟΑ «ΚΑΒΕΙΡΟΣ», ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

- 11 Κυριακή. (Μόνο για μέλη της Θ. Εταιρείας).
 Απολογισμός Περιφέρειας Χρονιάς, Εulogίες,
 Ομιλία με θέμα: Η Φωνή της Σιγής (μέρος 1ον)
 25 Κυριακή. (Μόνο για μέλη της Θ. Εταιρείας): Η Φωνή της Σιγής (μέρος 2ον).

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

- 8 Κυριακή. (Προσέλευση ανοικτή σε όλους) Λόγος Νεκρώδους:
 Ελευθεροεξουσιοδοτικός και Illuminati – Ιστορία και Αρχές.
 17 Τρίτη. ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ Θ. ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ (Προσέλευση ανοικτή σε όλους)

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

- 8 Τρίτη. (Προσέλευση ανοικτή σε όλους) Εορτή Ιδρύσεως Στοάς «Κάβειρος» -
 Προβολή ντοκιμαντέρ «Μαρία Μαγδαληνή»
 13 Κυριακή. (Μόνο για μέλη της Θ. Εταιρείας) Η Φωνή της Σιγής (μέρος 3ον).

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τα Γραφεία του «ΙΛΙΣΟΥ»
Βουκουρεστίου 25, α' όροφος
Κωδ. 106 71, είναι ανοικτά
κάθε ημέρα από 19.00 - 22.00,
εκτός Σαββάτου και Κυρια-
κής.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ-ΔΩΡΕΕΣ

Παρακαλούμε όπως απο-
στέλλετε με ταχυδρομική
επιταγή προς: Περιοδικό

« Ι Λ Ι Σ Ο Σ »

**ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 25,
106,71 Αθήνα.**

Επίσης αποστέλλετε με τρα-
πεζική επιταγή μόνο εις:
Θεοσοφική Εταιρεία, Βου-
κουρεσίου 25, 106 71, Αθήνα

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥ ΙΛΙΣΟΥ

Ζάκυνθος: Παν. Βλαχόπουλος
Βόλος: Γ. Κουκουβίνος
Ηράκλειο: Μ. Λασηθιωτάκη
Ιωάννινα: Ελευθ. Τζομάκας
Κέρκυρα: Γεώργιος Αγιούς
Λαμία: Γ. Μουτάφης
Λάρισα: Σίμος Λιγάτσικας
τηλ.2431028665

Πάτρα: Αθ. Ζαφειρόπουλος
Ρόδος: Αντ. Βεργωτής
Σύρος: Π. Ζαραφωνίτης
Χαλκίδα: Δημ. Δημαρέλος
Χανιά: Εμμ. Νοδαράκης
Θράκη: Τρανοπούλου Γεωργία
κιν. 6976 48 84 48

Κύπρος: Αθαν. Παπαδόπουλος
Γρ. Αυξεντίου 29
Δίπα 456, Λάρνακα 6021
Τηλ. 00357-24654511 (Οικίας)

Όλα τα άρθρα γνωστών συγγραφέων που δημοσιεύονται
στο περιοδικό Ιλισός φέρουν την ευθύνη των ιδίων για το
περιεχόμενό τους και δεν σχολιάζονται ούτε λογοκρίνονται
από την συντακτική επιτροπή του Ιλισού.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΠΙΣΗΣ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ:

Στα Πόδια του Διδασκάλου - Κρισναμούρτι	5€
Η Εξέλιξη της Μορφής και της Ζωής - Άννη Μπέζαντ	10€
Προσέγγιση στην Πραγματικότητα - N. Sri Ram	8€
Οι Βαθύτερες Όψεις της Ζωής - N. Sri Ram.....	8€
Επιλογή Γισού - τόμος 1959-65, τόμος 1966-70, τόμος 1983, τόμος 1991, τόμος 1992, τόμος 1993.....	12€

ΥΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΤΑ ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ
ΚΛΑΣΙΚΑ ΘΕΟΣΟΦΙΚΑ ΕΡΓΑ

Η Ατραπός του Αποκρυψισμού - A. Μπέζαντ, C.W. Leadbeater

Διατίθενται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία και
στα γραφεία της Θ.Ε. Βονκουρεστίον 25,
T.T. 106 71

Τηλ. + Fax. 210 3610961

Τηλ. 210 3620702

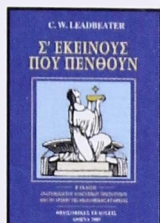
Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

Όνοματεπώνυμο.....Τηλέφωνο.....

Οδός.....Αριθμός.....Πόλη.....Τ.Κ.....

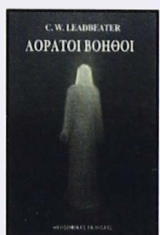
ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ

από τις Θεοσοφικές Εκδόσεις

C W. Leadbeater

Σ' Εκείνους που Πενθούν

C W. Leadbeater

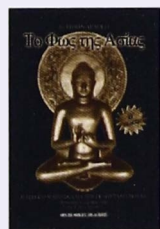
Αόρατοι Βοηθοί

(Πρώτη έκδοση στην Ελληνική γλώσσα)

Ernest Wood

Οι Επτά Κοσμικές Ακτίνες

Sir Edwin Arnold

Το Φως της Ασίας

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

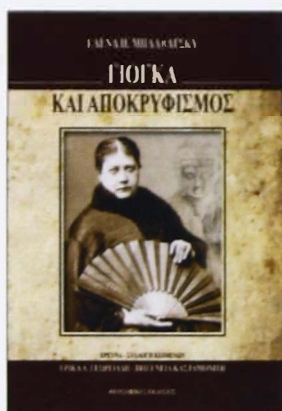
Αόρατοι Βοηθοί.....	16€
Σ' Εκείνους που Πενθούν.....	8€
Οι Επτά Κοσμικές Ακτίνες	16€
Το Φως της Ασίας.....	16€

Κυκλοφόρησε σε πρώτη έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

ΕΛΕΝΑ Π. ΜΠΛΑΒΑΤΣΚΥ

ΓΙΟΓΚΑ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΥΦΙΣΜΟΣ

(Ανθολογία Εσωτερικής Γνώσης)

Ένα βιβλίο που απευθύνεται προς κάθε σπουδαστή της Αλήθειας. Απαρτίζεται από άρθρα της Έλενας Π. Μπλαβάτσκι που είχαν δημοσιευθεί στα θεοσοφικά περιοδικά The Path, Lucifer, The Theosophist, καθώς και σε εφημερίδες και άλλα έντυπα της εποχής της. Περιλαμβάνει, επίσης, αποσπάσματα οδηγιών προς τον Εσωτερικό Κύκλο της Θεοσοφικής Εταιρείας, και χειμένων που δημοσιεύτηκαν, μαζί με άλλα, μετά το θάνατό της ως τμήμα ενός τρίτου τόμου της Μυστικής Δοξασίας.

Κύριο θέμα του βιβλίου είναι η Μαθητεία, οι σχέσεις Αποκρυφισμού και Γιόγκα, καθώς και πολλά άλλα που διδάσκονται επί της Ατραπού - πάντοτε υπό την καθοδήγηση ενός Μύστη Διδασκάλου της Αγάπης και της Σοφίας - και τα οποία είναι χρήσιμα σε όλους.

ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ